

3^{září} 2025

Odborný čtvrtletník z oblasti duševního vlastnictví

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ochranné známky v digitálním prostředí
Evropské unie s důrazem na zneužívající ujednání:
Vývoj práva EU a judikatura SDEU s NS ČR

Jednotná a výlučná ochrana zeměpisných označení
v Evropské unii je za dveřmi

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

Ročník 3
DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

3/2025

Publikované články a názory autorů
nemusí vyjadřovat odborný názor vydavatele
a redakční rady.

Úřad průmyslového vlastnictví
Antonína Čermáka 2a
160 68 Praha 6-Bubeneč

**ÚŘAD
PRŮMYSLVÉHO
VLASTNICTVÍ**

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ

vydává Úřad průmyslového vlastnictví,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
IČ 48135097, tel. 220 383 111, e-mail: redakce@upv.gov.cz.

Redakční uzávěrka do 1. dne měsíců února, května, srpna a listopadu.

Vychází 4x ročně, cena jednoho výtisku 54 Kč.
Roční předplatné 216 Kč + poštovné.

Rozšiřuje a objednávkou, včetně zahraničních,
přijímá Úřad průmyslového vlastnictví,
odbor patentových informací,
Antonína Čermáka 2a, 160 68 Praha 6-Bubeneč,
e-mail: ivana.mrazkova@upv.gov.cz.

Design: Impax, s.r.o.

Foto titulní strana a záhlaví rubrik: Úřad průmyslového vlastnictví.

Tiskne: Tiskárna Knopp s.r.o., U Lípy 926,
Nové Město nad Metují.

Evidováno pod č. MK ČR E 24435
ISSN 2788-2551 (Print)
ISSN 2788-256X (On-line)

ŘÍDÍ REDAKČNÍ RADA

Předseda: Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D.

Místopředseda: JUDr. David Karabec, MPA, LL.M.

Členové:

prof. JUDr. Martin Boháček, CSc.

Ing. Roman Buček

JUDr. Karel Čermák, Ph.D., LL.M.

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

JUDr. Adéla Faladová

Mgr. Vendula Haltufová

JUDr. Michal Havlík

Mgr. Eva Hazuchová

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Ing. Radka Konderlová, MBA

Ing. Martina Kotyková, Ph.D.

Ing. Robert Kutil, Ph.D.

Ing. Bc. Ivan Lukšiček

JUDr. Jiří Macek

RNDr. et Mgr. Růžena Štemberková, Ph.D., MPA

Mgr. Lukáš Zmeškal

Redakce:

Mgr. Hana Churáčková, Ph.D.

Mgr. Vendula Haltufová

Mgr. Eva Hazuchová

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

léto letošního roku se ukazuje v celé své proměnlivé kráse – slunce, déšť, horko i ochlazení se střídají v rytmu, který by meteorologové možná popsali jako „pestrý“ a my ostatní jako „trochu nevyzpytatelný“. Přesto věřím, že si v něm každý najde něco pro sebe – stejně jako v novém čísle našeho časopisu, které vám právě přinášíme.

Hned v úvodu vás čeká recenzovaný článek věnovaný ochranným známkám v digitálním prostředí EU, který se zaměřuje na aktuální vývoj a specifické výzvy, jež digitální prostředí přináší. Velmi aktuální je i text o nové unijní ochraně zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky, která vstoupí v platnost 1. prosince 2025. Tento nový systém umožní chránit tradiční výrobky, jako jsou například české sklo, bižuterie nebo perličkové ozdoby z Poniklé, nejen na území ČR, ale v celé Evropské unii, přičemž nabídne i snadné rozšíření ochrany do desítek zemí světa.

Specialisty na přeshraniční ochranu technických řešení jistě potěší rozsáhlá studie o významu užitečných vzorů a o vybraných aspektech jejich přihlašování v mezinárodním kontextu.

Tradiční sekce judikatury obsahuje např. podrobnou analýzu předběžné otázky ve věci C-250/25 Like Company, která se zabývá výkladem pojmu „sdělování veřejnosti“ v autorském právu v souvislosti s využíváním umělé inteligence při generování a šíření obsahu na internetu. Milovníky historie i módy potěší příspěvek o nitěných knoflících – drobnosti, která má překvapivě bohatý příběh.

Rád bych upozornil na znatelné zvýšení správních poplatků Úřadu průmyslového vlastnictví Slovenské republiky, které vstoupilo v platnost 1. července 2025. V tomto čísle naleznete jejich základní přehled, avšak s aplikací slev za elektronické podání je i nadále možné poplatky snížit.

Na pozadí zároveň probíhají přípravy mezinárodní výstavy vynálezů INVENT ARENA, která se uskuteční v Třinci 17.–18. června 2026. Pokud máte rádi inovace a chcete se setkat s tvůrci nápadů z domova i ze zahraničí, určitě si tento termín poznamenejte do kalendáře. Jedná se o ideální příležitost k prezentaci vašich inovací nebo inovací vašich klientů, která může účinně napomoci jejich komercializaci a transferu technologií.

Na závěr mi dovoluji jednu drobnou úvahu. Murphyho zákon praví, že „geniální řešení člověka napadne těsně poté, co s ním přišel někdo jiný“. Tohle velmi dobře znal český génius Jára Cimrman. Ostatně je dost dobře možné, že jde o Cimrmanův zákon – jen s ním o vteřinu dříve přišel Murphy.

Přeji vám příjemné čtení, ať už pod slunečníkem, nebo pod deštníkem při letní přehánce. ✓

Lukáš Zmeškal

*český a evropský patentový zástupce
předseda Českého svazu vynálezců a zlepšovatelů, z.s.*

OBSAH 3/2025

RECENZOVANÉ ČLÁNKY

Monika Barva: Ochranné známky v digitálním prostředí Evropské unie s důrazem na zneužívající ujednání: Vývoj práva EU a judikatura SDEU s NS ČR	3
--	---

ČLÁNKY

Iva Koutná: Jednotná a výlučná ochrana zeměpisných označení v Evropské unii je za dveřmi	13
Vlastislav Hozák, Ivan Lukšíček: Význam užitečných vzorů a vybrané aspekty jejich přihlašování v mezinárodním kontextu	17

EVROPSKÉ PRÁVO

Jana Klimentová: K rozhodnutím stížnostního senátu EPÚ T 2482/22, T 800/22, T 2158/21, T 644/22, T 2021/20, T 1904/21, T 26/23, T 602/22, T 1958/20, T 1759/21, T 1654/22, T 471/22, T 1566/21, T 547/22, T 1276/22, T 1670/21, T 1278/22, T 1844/21, T 1472/21	25
--	----

JUDIKATURA

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a předběžné otázky za období červenec 2025	34
--	----

AKTUALITY	41
-----------------	----

ZAJÍMAVOSTI	46
-------------------	----

ENGLISH – CONTENTS

PEER-REVIEWED ARTICLES

Monika Barva: Trademarks in the Digital Environment of the European Union with Emphasis on Abusive Clauses: The Development of EU Law and Case Law of the CJEU with the Supreme Court of the Czech Republic	3
--	---

ARTICLES

Iva Koutná: Uniform and Exclusive Protection of Geographical Indications in the European Union Is Just Around the Corner	13
Vlastislav Hozák, Ivan Lukšíček: The Importance of Utility Models and Selected Aspects of Their Registration in an International Context	17

EUROPEAN LEGISLATION

Jana Klimentová: Decisions of the Board of Appeal of the EPO T 2482/22, T 800/22, T 2158/21, T 644/22, T 2021/20, T 1904/21, T 26/23, T 602/22, T 1958/20, T 1759/21, T 1654/22, T 471/22, T 1566/21, T 547/22, T 1276/22, T 1670/21, T 1278/22, T 1844/21, T 1472/21	25
--	----

JUDICATURE

Miroslav Černý, Lucie Solanská Velflová: Selected Decisions of the Court of Justice of the European Union and Preliminary Injunctions in July 2025	34
---	----

NEWS	41
------------	----

CURIOSITIES	46
-------------------	----

Ochranné známky v digitálním prostředí Evropské unie s důrazem na zneužívající ujednání: Vývoj práva EU a judikatura SDEU s NS ČR*

Mgr. Monika Barva,

*doktorandka, Katedra podnikového a evropského práva,
Fakulta mezinárodních vztahů, Vysoká škola ekonomická v Praze*

Úvod

Dynamický vývoj digitálního prostředí se v posledních dvaceti letech zásadně promítá do oblasti právní ochrany práv k ochranným známkám. S nástupem internetu, rozvojem e-commerce a vznikem nových forem online marketingu dochází k výrazným změnám nejen v samotném užívání ochranných známek, ale i v mechanismu jejich právní ochrany.¹ Tyto neustálé změny vyvolávají nové výzvy nejen

pro samotné podnikatele, kteří musí čelit jak inovativním formám konkurence, tak i rizikům spojeným s nekalými obchodními praktikami² a porušováním jejich práv v digitálním prostředí, ale rovněž pro zákonodárce a soudní praxi. Mezi hlavní hrozby patří neoprávněné používání ochranných známek v online reklamě a tzv. de-branding, které oslabuje jejich rozlišovací a garanční funkci.³ Pozornost si zaslouží i odpovědnost provozovatelů online platform, kteří zprostředkovávají prodej třetích stran, a výrazně tak ovlivňují ochranu ochranných známek i samotných spotřebitelů. Právní úprava musí chránit ochranné známky tak, aby podporovala inovace, ale zároveň nebránila volnému obchodu ani nevytvářela zbytečné překážky pro vstup na trh.⁴

* Tento příspěvek je zpracován v rámci řešení projektu IGS VŠE v Praze pod č. F2/58/2024, nazvaný jako „Obchodní smlouvy v digitálním prostředí“.

1 LLOYD, Ian. *Information Technology Law*. 9th edition. Oxford: Oxford University Press, 2020, 364–365.

2 KUR, Annette. Trade Marks Function, Don't They? CJEU Jurisprudence and Unfair Competition Principles. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law* [online]. 2014, 45, 434–454. [zobrazeno 01. 01. 2025]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40319-014-0200-4>.

3 GASIMOVA, Chinara. Domain Name and Trademark Infringement (Cybersquatting) in the Digital Age. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2023, 1–16. ISSN 1556-5068 [zobrazeno 09. 03. 2025]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=4344891>.

4 GRIGORIADIS, Lazaros. *Trade Marks and Free Trade: A global Analysis*. Cham: Springer International Publishing, 2014, 129–133.

Článek se tedy zaměřuje na vývoj právní úpravy ochranných známek v digitálním prostředí EU. Autorka rozděluje právní předpisy do dvou hlavních skupin. První skupinu právních předpisů tvoří právní předpisy přímo související s ochranou ochranných známek. Druhou skupinou jsou pak subsidiární právní předpisy, které sice ochranné známky neupravují přímo, ale mají významný dopad v kontextu digitalizace, a to zejména v oblastech ochrany spotřebitele, hospodářské soutěže, e-commerce a regulace online platform. Při zpracování článku autorka využívá analytickou a komparativní metodu, kdy systematicky rozebírá jednotlivé právní předpisy a jejich aplikaci v digitálním prostředí. Součástí je také interpretativní metoda zaměřená na výklad konkrétních ustanovení s ohledem na nové digitální výzvy. Autorka článku si pokládá jako hlavní výzkumnou otázku, jakým způsobem se vyvíjí přístup SDEU a NS ČR k ochraně práv k ochranným známkám v digitálním prostředí, a jaké právní výzvy představují zneužívající smluvní ujednání a odpovědnost provozovatelů online platform. Dosavadní výzkum se zatím zaměřuje především na judikaturu SDEU a dopady digitalizace na evropské právo ochranných známek. Problematika zneužívajících ujednání a vliv digitalizace na českou právní úpravu a judikaturu však zůstává dosud relativně opomíjená, a právě tuto mezeru si článek klade za cíl částečně zaplnit.

SDEU sehrává v této oblasti klíčovou roli,⁵ když svou judikaturou systematicky reaguje na neustálé technologické změny a specifika digitálního trhu.⁶ Soud tak prakticky vytváří pravidla, která umožňují vyvažovat zájmy vlastníků ochranných známek, poskytovatelů digitálních služeb a spotřebitelů, a přitom usiluje o efektivní řešení nových forem porušování práv a nekalých obchodních praktik v digitálním prostředí.⁷ Na národní úrovni se však situace ukazuje být složitější a v mnohých ohledech konzervativnější. NS ČR přistupuje k otázkám ochrany práv k ochranným známkám v digitálním prostředí stále spíše tradičně a opatrně, ačkoliv i zde lze identifikovat snahy reflektovat

nové výzvy spojené s internetovým obchodem a online marketingem. Autorka věnuje zvláštní pozornost především odpovědnosti provozovatelů online platform, otázkám přeshraničního výkonu práv a problematice zneužívajících smluvních ujednání, která mohou v digitálním prostředí nabývat nových a složitějších podob.

Cílem článku je analyzovat vybranou judikaturu SDEU i NS ČR s důrazem na aspekty ochrany práv k ochranným známkám v digitálním prostředí a problematiku zneužívajících ujednání. Výzkum tak rovněž identifikuje klíčové trendy, mezery a výzvy. Metodologicky je článek založen na systematické analýze relevantní judikatury SDEU a NS ČR. Pro tento účel autorka využila komparativní metodu zaměřenou na identifikaci a interpretaci klíčových soudních rozhodnutí vztahujících se k ochraně ochranných známek v digitálním prostředí. Dále autorka provedla tematickou analýzu tuzemských rozsudků, a to pomocí vyhledávání klíčových slov v oficiální databázi soudních rozhodnutí. Tento kvalitativní přístup umožnil detailní pochopení soudní praxe v kontextu aktuálních právních výzev a přispěl k identifikaci mezer v legislativě i judikatuře, zejména v oblasti zneužívajících smluvních ujednání a odpovědnosti provozovatelů digitálních platform.

1. Vývoj právní úpravy ochranných známek v digitálním prostředí EU

Kromě právních předpisů v oblasti digitálního prostředí, jež výslovně upravují ochranné známky, a právních předpisů tvořících tzv. subsidiární právní předpisy, lze k výkladu jednotlivých ustanovení a k řešení specifických situací v praxi též využít nezávazné Pokyny Úřadu EU pro duševní vlastnictví⁸ (dále též „EUIPO“). Tyto Pokyny přináší pro digitální prostředí podrobný návod k přihláškám digitálních ochranných známek, zvláštní ustanovení pro

5 ĆEMALOVIĆ, Uroš. Notions of ‚Likelihood of Confusion‘ and of ‚Trademark with a Reputation‘ in the Harmonized EU Trademark Law. *Ius Novum*. 2015, 2, 70–72.

6 HILDEBRANDT, Ulrich. *Trade Mark Law in Europe: Case Law of the Court of Justice of the European Union*. 4th edition. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International B.V., 2024, 93–95.

7 LEPIK, Gea. Protecting Trade Mark Proprietors Against Unfair Competition in EU Trade Mark Law. *Juridica International* [online]. 2021, 30, 152–163. [zobrazeno 02.01.2025]. Dostupné z: https://www.juridicainternacional.eu/public/pdf/ji_2021_30_152.pdf.

8 Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví. Trade mark and Design guidelines. [online]. 2024. [zobrazeno 07. 08. 2024]. Dostupné z: <https://guidelines.euipo.europa.eu/2214311/1788232/trade-mark-guidelines/part-m-international-marks>.

vymáhání jejich online práv, pokyny pro elektronické podávání a jejich správu či standardy pro důkazy v řízeních.⁹

1.1. Právní úprava EU přímo související s ochrannými známkami v digitálním prostředí

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie (dále jen „**Nařízení 2017/1001**“), tzv. EUTMR¹⁰, představuje klíčový právní předpis pro ochranné známky v digitálním prostředí EU, neboť zavádí řadu významných změn, jako jsou odstranění požadavku grafické znázornitelnosti ochranných známek, posílení práv vlastníků ochranných známek v online prostředí a jejich efektivnější vymáhání, a dále též elektronizaci procesů, zejména s EUIPO¹¹. Mezi významné ustanovení patří čl. 4 Nařízení 2017/1001, který odstranil požadavek na grafické znázornění ochranné známky a umožnil tak registraci zvukových, multimediálních a holografických známek, čímž se podnikatelé mohou prezentovat nejen vizuálně, ale i zvukově.¹² Ustanovení čl. 9 Nařízení 2017/1001 zakotvuje výlučná práva vlastníka ochranné známky EU a umožňuje mu zakázat jakékoli neoprávněné užití v obchodním styku, včetně online prostředí.¹³ Ačkoli článek výslovně nezmiňuje digitální formy, jako jsou internetová reklama či doménová jména, judikatura SDEU potvrdila, že i takové užití může porušovat práva vlastníka ochranné známky. Ustanovení čl. 10 Nařízení 2017/1001 pak chrání proti

přípravným aktům a zavádí prevenci před digitálním paděláním. Ustanovení čl. 15 Nařízení 2017/1001 stanoví, že práva vlastníka ochranné známky se vyčerpávají okamžikem prvního legálního uvedení výrobku na trh v EU, čímž se vylučuje možnost následného neoprávněného online prodeje (např. tzv. šedého trhu).¹⁴ Ustanovení čl. 17 Nařízení 2017/1001 umožňuje převést ochrannou známku EU na nového vlastníka buď pro všechny, nebo jen pro vybrané výrobky a služby. Podle čl. 139 Nařízení 2017/1001 je za určitých podmínek možné převést ochrannou známku EU (nebo její přihlášku) na národní přihlášky ochranných známek v jednotlivých členských státech. A konečně čl. 151 a násl. Nařízení 2017/1001 definují úkoly EUIPO, včetně podpory harmonizace procesů a praxe mezi úřady členských států.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách (dále jen „**Směrnice 2015/2436**“)¹⁵, společně s Nařízením 2017/1001 tvoří základní pilíř ochrany ochranných známek v EU. V čl. 3 Směrnice 2015/2436 je odstraněn požadavek na grafické znázornění, dále v čl. 10 odst. 2 a 3 Směrnice 2015/2436 je vlastníkovu ochranné známky dána možnost zakázat užití ochranné známky v internetové reklamě, pokud to může uvést spotřebitele v omyl o původu výrobků či služeb.¹⁶ Ustanovení čl. 10 odst. 5 Směrnice 2015/2436 pak zakazuje použití ochranné známky např. v doménových jménech bez souhlasu jejího vlastníka. Čl. 15 Směrnice 2015/2436 upravuje vyčerpání práv z ochranné známky,

9 ARENQUE, Aline, NOVAES, Amanda and Dimitrius COSTA. Hostile design protection: Could design law help promote inclusivity in European cities? In: Cristiana Sappa ed. *Research Handbook on Intellectual Property Rights and Inclusivity*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2024, 203–204.

10 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 ze dne 14. června 2017 o ochranné známce Evropské unie [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32017R1001>.

11 COLLINS, David and Michael GEIST. *Research Handbook on Digital Trade*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2023, 461.

12 GHEOCULESCU, Amelia and Andrei SOARE. Trademark – Protective Element of Intellectual Property Rights. *Valahia University Law Study* [online]. 2023, 42(2), 47–56. [zobrazeno 13. 03. 2025]. Dostupné z: 10.53373/VULS.2022.41.1.036.

13 POKROVSKAYA, Anna. Liability for Trademark Infringement on E-commerce Marketplaces. *International Journal of Law in Changing World* [online]. 2023, 2(1), 88–103 [zobrazeno 10. 03. 2025]. Dostupné z: <https://doi.org/10.54934/ijlcw.v2i1.40>.

14 KURTULAN-GÜNER, Gökçe. Platform Liability: Quo Vadis? *Journal of European Consumer and Market Law* [online]. 2023, 12(6), 275–279 [zobrazeno 02. 01. 2025]. Dostupné z: <https://kluwerlawonline.com/Journals/Journal+of+European+Consumer+and+Market+Law/701>.

15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436 ze dne 16. prosince 2015, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32015L2436>.

16 VRINS, Olivier. *Regulation (EU) No 608/2013 Concerning Customs Enforcement of Intellectual Property Rights*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International B.V., 2024, 6.

pokud byly výrobky uvedeny na trh se souhlasem vlastníka, a omezuje tak neoprávněný prodej zboží online, pokud nebylo uvedeno na trh samotným vlastníkem. A čl. 51 a 52 Směrnice 2015/2436 umožňuje členským státům EU a úřadům pro ochranné známky spolupracovat při vymáhání práv duševního vlastnictví online.

A konečně Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb (dále jen „**Nařízení 2019/1150**“), tzv. P2B¹⁷, v čl. 3 odst. 1 písm. e) zavádí povinnost poskytovatelů online zprostředkovatelských služeb, aby ve svých obchodních podmínkách uváděli obecné informace o tom, jak jejich zboží a služby ovlivňují práva duševního vlastnictví, včetně ochranných známek, a dále jak tato práva kontrolují.¹⁸ Ustanovení čl. 4 Nařízení 2019/1150 zavazuje poskytovatele online zprostředkovatelských služeb k transparentnímu postupu při odstraňování produktů či blokaci účtů podnikatelů. Před takovým zásahem musí platforma podnikateli sdělit právní důvod a poskytnout možnost vyjádření či námitky, čímž se předchází zneužití neopodstatněných tvrzení o porušení ochranných známek.

1.2. Subsidiární právní úprava EU aplikovatelná na ochranu práv z ochranných známek v digitálním prostředí s důrazem na ochranu spotřebitele a zneužívající ujednání

Právní předpisy EU pro ochranu ochranných známek v digitálním prostředí představují komplexní síť, která propojuje právo ochranných známek s ochranou spotřebitele, právem elektronického obchodu a kontrolou digitálních trhů. Důraz

na práva spotřebitelů, transparentnost digitálních obchodních praktik a omezení zneužívajících smluvních ujednání ukazuje, že EU chápe ochranu ochranných známek nejen jako nástroj pro podnikatele, ale také jako prostředek k ochraně důvěry spotřebitelů v digitálním prostředí.

Na úrovni ochrany spotřebitele hraje zásadní roli Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (dále jen „**Směrnice 2005/29/ES**“)¹⁹, rozlišující v čl. 6 a čl. 7 klamavé obchodní praktiky, které zahrnují šíření nepravdivých nebo zavádějících informací o vlastnostech, původu nebo statusu konkrétního produktu. Příkladem takové praktiky je v kontextu ochranných známek tvrzení, že se jedná o originální značkové zboží, ačkoliv jde o padělek; nebo že se jedná o prodejce jako oficiálního partnera dané obchodní společnosti, aniž by tomu tak ve skutečnosti bylo. V čl. 8 a čl. 9 Směrnice 2005/29/ES jsou zakázány agresivní obchodní praktiky, které mohou zahrnovat nátlakové prostředky vedoucí spotřebitele k unáhlenému nákupu. Například jde o nabídky značkového zboží s časovým omezením a podezřele nízkou cenou; nebo o manipulativní uspořádání webu (tzv. dark patterns), které skrývá informace o původu výrobku.²⁰ Zvláštní pozornost zasluhuje též Příloha I Směrnice 2005/29/ES, která obsahuje výčet třiceti jedna obchodních praktik, jež jsou zakázané za všech okolností. Mezi nimi lze shledat významnými praktikami zejména: pod bodem č. 1 o nepravdivém označení podnikatele jako signatáře kodexu chování, pod bodem č. 2 o zneužití certifikačních symbolů bez oprávnění, pod bodem č. 4 o klamavém prohlášení, že produkt je schválen výrobcem, či pod bodem

17 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1150 ze dne 20. června 2019 o podpoře spravedlnosti a transparentnosti pro podnikatelské uživatele online zprostředkovatelských služeb [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019R1150>.

18 SAVIN, Andrej. Regulation 2019/1150/EU on Promoting Fairness and Transparency for Business Users of Online Intermediation Services. In: Andrew D. Murray, Arno R. Lodder, eds. *EU Regulation of E-Commerce: A Commentary*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2022, 373.

19 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES ze dne 11. května 2005 o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách) [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32005L0029>.

20 BRENNCKE, Martin. Regulating Dark Patterns. *Notre Dame Journal of International & Comparative Law*. 2024, 14(1), 39–79.

č. 7 o falešných tvrzeních o tom, že produkt je dostupný pouze po omezenou dobu.

Digitální obchodní vztahy jsou zpravidla upravovány prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek (tzv. terms and conditions), které spotřebitelé uzavírají bez možnosti individuálního vyjednávání. Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách (dále jen „**Směrnice 93/13/EHS**“)²¹ dle čl. 3 odst. 1 chrání spotřebitele před smluvními podmínkami, které způsobují významnou nerovnováhu práv a povinností v jejich neprospěch, a nejsou dle čl. 5 formulovány jasně a srozumitelně. V digitálním prostředí výše uvedená ustanovení zahrnují situace, kdy podnikatelé prostřednictvím všeobecných obchodních podmínek vylučují odpovědnost za pravost zboží, omezují možnost reklamace nebo odstoupení od smlouvy, nebo přenášejí důkazní břemeno na spotřebitele.²²

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb (dále jen „**Směrnice 2019/770**“)²³ se vztahuje na smlouvy mezi podnikatelem a spotřebitelem, jejichž předmětem je digitální obsah nebo digitální služba, a poskytuje tak ochranu i v případech, kdy je zboží nebo poskytování služeb nesprávně prezentováno jako originální nebo autorizované, ačkoli porušuje práva z ochranné známky. Dle čl. 5 a čl. 7 Směrnice 2019/770 musí digitální obsah nebo digitální služba odpovídat jak smluveným, tak objektivně očekávaným vlastnostem. Pokud jsou spotřebitelům poskytnuty digitální služby či obsah označené ochrannou známkou, které ve skutečnosti nepochází od

oprávněného výrobce nebo prodejce, jedná se o plnění, které neodpovídá sjednaným ani očekávaným vlastnostem a je v rozporu s právem.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES (dále jen „**Směrnice 2011/83/EU**“)²⁴, upravuje práva spotřebitele při uzavírání smluv na dálku. Dle čl. 5 Směrnice 2011/83/EU musí podnikatel spotřebiteli poskytnout srozumitelné informace o vlastnostech a původu zboží. Ačkoli tento článek výslovně nestanoví povinnost označit, zda je výrobek originální ve smyslu ochranné známky, podnikatel musí spotřebitele pravdivě informovat tak, aby nebyl uveden v omyl ohledně původu, kvality nebo pravosti zboží. Dle ustanovení čl. 9 Směrnice 2011/83/EU má spotřebitel právo do 14 dnů odstoupit od smlouvy bez udání důvodu, což je klíčové v okamžiku, kdy spotřebitel zjistí, že zboží neodpovídá deklarované ochranné známce.

V digitálním prostředí je důležitá rovněž otázka odpovědnosti digitálních zprostředkovatelů, jako jsou e-shopy, hostingové služby nebo online platformy. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu (dále jen „**Směrnice 2000/31/ES**“)²⁵ zavádí v ustanovení čl. 14 klíčový právní mechanismus tzv. „notice-and-takedown“²⁶, podle kterého poskytovatel služby není sám o sobě odpovědný za nezákonný obsah třetích stran, pokud tento

21 Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=celex%3A31993L0013>.

22 CALBOLI, Irene and Jacques DE WERRA. *The Law and Practice of Trademark Transactions: A Global and Local Outlook*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2016, 308.

23 Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/770 ze dne 20. května 2019 o některých aspektech smluv o poskytování digitálního obsahu a digitálních služeb [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX:32019L0770>.

24 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. října 2011 o právech spotřebitelů, kterou se mění směrnice Rady 93/13/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 1999/44/ES a zrušuje směrnice Rady 85/577/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0083>.

25 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 o některých právních aspektech služeb informační společnosti, zejména elektronického obchodu, na vnitřním trhu [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02000L0031-20240217>.

26 SZABÓ, Martin. Sanchez proti Francii: nezbytná ochrana, nebo eroze svobody projevu na sítích? *Právník*. 2024, 10, 1080.

obsah po obdržení řádného oznámení bez zbytečného odkladu odstraní nebo znemožní k takovému obsahu přístup. Tento mechanismus je stěžejní pro účinné postihování porušování práv ochranných známek při inzerci a prodeji padělků, zneužití ochranných známek v reklamě i na webových stránkách třetích osob.²⁷ Směrnice 2000/31/ES dle ustanovení čl. 15 již neukládá poskytovatelům služeb obecnou povinnost aktivně monitorovat digitální obsah, což představuje vyvážený kompromis mezi ochranou práv duševního vlastnictví a zásadami svobody podnikání.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (dále jen „Nařízení 2022/2065“), známé pod zkratkou DSA²⁸, ukládá online platformám povinnost odstraňovat nelegální obsah, včetně obsahu porušujícího práva k ochranným známkám. Podle ustanovení čl. 16 a čl. 17 Nařízení 2022/2065 musí poskytovatelé online platformy zřídit účinný označovací mechanismus a po obdržení oznámení neprodleně odstranit protiprávní obsah. Ustanovení čl. 26 Nařízení 2022/2065 ukládá poskytovatelům online platformy povinnost transparentně označovat reklamy,²⁹ což je zásadní povinností pro zabránění klamavého užití ochranných známek. Ustanovení čl. 30 Nařízení 2022/2065 pak zavazuje poskytovatele online platformy ověřovat totožnost podnikatelů, čímž brání anonymnímu prodeji padělků. Zvláštní povinnosti ukládají ustanovení čl. 33 až čl. 39 Nařízení 2022/2065 velkým online platformám, které musí předcházet systémovým rizikům, pod něž lze zařadit i šíření padělaného zboží a klamavých obchodních praktik.³⁰

Konečně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 ze dne 12. června 2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 (dále jen „**Nařízení 608/2013**“)³¹ upravuje zásahy celních orgánů při podezření na porušení práv duševního vlastnictví, mimo jiné ochranných známek. Nařízení 608/2013 se významně uplatňuje v digitálním prostředí, kde spotřebitelé často objednávají zboží z mimoevropských e-shopů. Ustanovení čl. 2 Nařízení 608/2013 výslovně definuje padělané zboží jako zboží neoprávněně označené ochrannou známkou. Držitel ochranné známky může dle ustanovení čl. 4 až čl. 6 Nařízení 608/2013 podat žádost o zásah celních orgánů členských států, kteří pak mohou padělané zboží zadržet. V případech, kdy příjemce nevznesl námitku, lze podle čl. 17 až 19 Nařízení 608/2013 zboží zničit zjednodušeným postupem bez soudního řízení. Tento mechanismus je zvláště účinný u drobných zásilek padělků.³²

2. Vybraná judikatura SDEU v oblasti ochranných známek v digitálním prostředí

SDEU se v posledních dvou dekadách systematicky zabývá otázkami ochrany práv k ochranným známkám v kontextu dynamicky se vyvíjejícího digitálního prostředí. Oblast ochranných známek a ochrana spotřebitele před zneužívajícími ujednáními představují formálně rozdílné segmenty práva v digitálním prostředí, avšak v rámci fungování online platformy mezi nimi dochází ke stále výraznějšímu překrývání. Tento aspekt se uplatňuje především tam, kde je třeba posoudit, nakolik nesou poskytovatelé online

27 SENFTLEBEN, Martin. An Uneasy Case for Notice and Takedown: Context-Specific Trademark Rights. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2012, 5–26 [zobrazeno 16. 04. 2025]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2025075.

28 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. října 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=CELEX%3A32022R2065>.

29 SENFTLEBEN, Martin. Trademark law, AI-driven behavioral advertising, and the Digital Services Act: toward source and parameter transparency for consumers, brand owners, and competitors. In: Ryan Abbott, ed. *Research Handbook on Intellectual Property and Artificial Intelligence*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2022, 309–324.

30 BÜYÜKER, Ayten Sila. Evaluation of Trademark Infringement in Online Marketplaces Within the Scope of EU and Turkish Law. *Marmara Üniversitesi* [online]. 2024, 20–23 [zobrazeno 09. 03. 2025]. Dostupné z: <https://www.proquest.com/openview/6fcd4de8155c51e749149c88c7360d68/1?cbl=2026366&diss=y&pq-origsite=gscholar>.

31 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 608/2013 ze dne 12. června 2013 o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1383/2003 [online]. In EUR-Lex. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02013R0608-20130629>.

32 BEYDOĞAN, Osman. A Dual Account of the Interface of Trademarks and Goods in Transit in the EU Law. *Curentul Juridic* [online]. 2025, 87–110 [zobrazeno 20. 04. 2025]. Dostupné z: https://revcurentjur.ro/old/pms/uploads/recjurid251_8.pdf.

platformou odpovědnost za porušení práv, která se týká jak spotřebitelů, tak ochrany dobrého jména a obchodní firmy podnikatelů vůči nekalým praktikám třetích osob.

Digitální prostředí zásadně změnilo způsob, jakým jsou ochranné známky prezentovány a jak s nimi podnikatelé nakládají. Tuto skutečnost SDEU reflektoval ve své soudní praxi.³³ Významná část judikatury SDEU se zaměřuje na užívání ochranných známek v online reklamních systémech ve formě klíčových slov (tzv. keyword advertising), prostřednictvím kterých mohou být spotřebitelé přesměrováni na konkurenční nabídky³⁴. Soud rovněž vyjasnil, že pokud nedochází k uvedení spotřebitele v omyl ohledně původu zboží či služby, samotné použití ochranné známky v takovém prostředí nemusí automaticky znamenat porušení práv.³⁵ SDEU stanovil, že užití ochranné známky v online prostředí je klamavé či parazitující právě tehdy, pokud online platforma vědomě umožní prodej padělků, čímž posílil ochranu vlastníků ochranných známek proti nekalým obchodním praktikám.³⁶

Zcela stěžejním aspektem digitálního prostředí je otázka odpovědnosti poskytovatelů online platformy v situacích, kdy tito poskytovatelé umožňují třetím osobám prostřednictvím svých rozhraní prodávat zboží, které porušuje práva ochranných známek.³⁷ Judikatura SDEU rozlišuje mezi pasivní rolí zprostředkovatele, který pouze poskytuje technické prostředky k prodeji³⁸, a aktivním podílem na obchodní prezentaci prostřednictvím skladování, propagace či doručování zboží. V případech, kdy poskytovatelé

online platformou přebírají aktivní roli a vytvářejí dojem, že nabízené zboží je jejich vlastní nebo garantují jejich kvalitu, mohou být považováni za osoby, které užívají ochranné známky, a nést tak odpovědnost za jejich porušení.³⁹ Takový přístup byl potvrzen v několika dalších rozhodnutích SDEU, která stanovila, že pasivní zprostředkovatel není automaticky odpovědný, ale aktivní zapojení do prodeje a marketingu může zakládat odpovědnost za porušení práv z ochranných známek.

Otázka tzv. sekundární odpovědnosti poskytovatelů digitálních platform nabývá v současném právním diskurzu na významu zejména v případech, kdy tyto subjekty nepůsobí pouze jako pasivní technologičtí zprostředkovatelé, ale svou činností aktivně ovlivňují obchodní modely třetích osob využívajících jejich služby. Taková míra zapojení může napomáhat šíření padělaného či klamavě označeného zboží, a tím zasahovat do práv k ochranným známkám. SDEU proto ve své judikatuře dovodil, že poskytovatelé digitálních platform mohou být za určitých okolností povinni přijímat přiměřená preventivní opatření, která slouží k zamezení opakovaného porušování práv k ochranným známkám ze strany podnikatelů.⁴⁰

Součástí ochrany spotřebitelů je i zamezení situacím, kdy je ochranná známka ze zboží odstraněna a produkt je následně distribuován bez vědomí nebo souhlasu vlastníka ochranné známky (tzv. de-brandingu). Takové jednání představuje zásah do identifikační a garanční funkce ochranné známky, neboť spotřebiteli znemožňuje

33 Rozsudek Soudního dvora ze dne 23. března 2010. Google France SARL a Google Inc. proti Louis Vuitton Malletier SA a další. Spojené věci C-236/08 až C-238/08 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A62008CJ0236#>.

34 Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. července 2010. Portakabin Ltd a Portakabin BV proti Primakabin BV. Věc C-558/08 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62008CJ0558>.

35 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. září 2011. Interflora Inc. a Interflora British Unit proti Marks & Spencer plc a Flowers Direct Online Ltd. Věc C-323/09 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62009CJ0323>.

36 Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 2011. L'Oréal SA a další proti eBay International AG a další. Věc C-324/09 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62009CJ0324>.

37 Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. července 2011. L'Oréal SA a další proti eBay International AG a další. Věc C-324/09 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62009CJ0324>.

38 Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 2020. Coty Germany GmbH proti Amazon Services Europe S?rl a další. Věc C-7567/18 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62018CJ0567>.

39 Rozsudek Soudního dvora ze dne 22. prosince 2022. Christian Louboutin proti Amazon Europe Core S?rl a další. Spojené věci C-148/21 a C-184/21 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62021CJ0148>.

40 Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. července 2016. Tommy Hilfiger Licensing LLC a další proti DELTA CENTER a.s. Věc C-494/15. [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62015CJ0494>.

rozpoznat původ zboží a současně oslabuje schopnost obchodní firmy garantovat kvalitu zboží.⁴¹ SDEU ve své judikatuře výslovně konstatoval, že takový zásah je nepřipustný i v případech přeshraničního obchodování, a to i tehdy, je-li výrobek technicky nezměněn a distribuován v digitálně propojeném prostředí.⁴²

Přeshraniční charakter vyvolává v této oblasti otázky mezinárodní příslušnosti soudů. Proto SDEU upřesnil, že pro určení mezinárodní příslušnosti nestačí pouhá přístupnost webové stránky z daného státu, ale že je třeba, aby nabídka byla jasně zaměřena na jeho trh (např. jazykem, měnou či distribučními podmínkami).⁴³ SDEU také upřesnil, že pokud dojde k porušení práv k ochranné známce pomocí online reklamy nebo metadat, může být příslušný soud tam, kde byl dopad na funkci ochranné známky skutečně způsoben.⁴⁴

Vedle ochrany práv vlastníků ochranných známek se hrává významnou roli i ochrana spotřebitelů jako druhé strany digitálního trhu. Spotřebitelé se v online prostředí často dostávají do kontaktu s obchodními praktikami, které mohou být označeny za klamavé nebo zneužívající. To platí zejména v případech, kdy jsou obchodní podmínky formulovány tak, aby obcházely minimální zákonnou ochranu nebo vytvářely nerovnovážné postavení mezi podnikatelem a spotřebitelem. SDEU v této oblasti nepřímo navazuje na své rozsudky týkající se ochrany ochranných známek a vymezuje hranice přijatelného jednání. V neposlední řadě judikatura SDEU poukazuje na možnost zneužití samotného institutu ochranné známky. Především se jedná o případy, kdy dochází k její registraci v příliš širokém rozsahu nebo za účelem, který neodpovídá skutečnému úmyslu ochrannou známku užívat.

Takové jednání může být kvalifikováno jako zneužití práva a je v rozporu s účelem právní úpravy ochranných známek, kterou je skutečné užívání ochranné známky k označení původu zboží nebo služeb.⁴⁵

3. Ochrana práv z ochranných známek v digitálním prostředí s důrazem na zneužívající ujednání v ČR

V rámci této části výzkumu autorka článku provedla tematickou analýzu rozhodnutí NS ČR. Analýza byla učiněna prostřednictvím vyhledávacího dotazu „ochranné známky“ v oficiální databázi NS ČR v rubrice Rozšířené vyhledávání ve Sbírce. Cílem analýzy bylo posoudit, do jaké míry se jednotlivá rozhodnutí dotýkají digitálního prostředí, a zda tato rozhodnutí reflektují problematiku zneužívajících ujednání, případně nekalých obchodních praktik právě v souvislosti s ochrannými známkami.

Ze všech devíti analyzovaných judikátů lze konstatovat, že většina z nich (primárně z let 2017 až 2020) se přímo či nepřímo dotýká vlivu digitalizace na výkon práv k ochranným známkám. NS ČR se zabýval mimo jiné otázkami odpovědnosti provozovatelů online platform, rolí zprostředkovatelů a jejich možnou sekundární odpovědností za distribuci padělaného či klamavě označeného zboží.

V rozsudku ze dne 30. 11. 2020 pod sp. zn. 23 Cdo 397/2020 se Nejvyšší soud zabýval právem vlastníka ochranné známky zakázat uvádění výrobků dovezených z EU na český trh. Dle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, v platném znění, může vlastník

41 TISCHNER, Anna. Trade Mark Law and Upcycling. *SSRN Electronic Journal* [online]. 2025, 1–23 [zobrazeno 23. 05. 2025]. Dostupné z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=5226015.

42 Rozsudek Soudního dvora ze dne 25. července 2018. Mitsubishi Shoji Kaisha Ltd a Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe BV proti Duma Forklifts NV a G.S. International BVBA. Věc C-129/17. [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 19. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A62017CJ0129>.

43 Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. dubna 2012. Wintersteiger AG proti Products 4U Sondermaschinenbau GmbH. Věc C-523/10. [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 21. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62010CJ0523>.

44 Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. září 2019. AMS Neve Ltd a další proti Heritage Audio SL a Pedro Rodríguez Arribas. Věc C-172/18 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 21. 05. 2025]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:62018CJ0172_RES.

45 Rozsudek Soudního dvora (čtvrtého senátu) ze dne 29. ledna 2020. Sky plc a další proti Skykick UK Limited a Skykick Inc. Věc C-371/18 [online]. In EUR-Lex. [přístup dne 21. 05. 2025]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=celex%3A62018CJ0371>.

ochranné známky zakázat uvádění výrobku na trh, i pokud byl výrobek již legálně uveden na trh v jiném členském státě EU vlastníkem nebo s jeho souhlasem. To platí jen tehdy, jestliže dovozce neobdrží včas námitky vůči záměru uvedení výrobku na trh s pozměněným obalem. Výkon tohoto práva však nesmí představovat skryté omezení obchodu mezi členskými státy EU. Výjimkou z tohoto pravidla je případ zjevného zneužití práva dle ustanovení § 8 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění, které může vést k zamítnutí žaloby. Dále soud zdůraznil, že pokud jde o léčivé přípravky, které jsou uváděny v různých velikostech balení z důvodu regulací veřejného práva, vlastník ochranné známky nemůže zakázat uvedení takto přebaleného výrobku na trh, pokud je toto přebalení nezbytné pro přístup přípravku na trh v ČR⁴⁶.

Další významný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 07. 2020 pod sp. zn. 23 Cdo 3944/2019 se zaměřil na omezení účinků ochranné známky vůči uživateli nezapsaného označení. NS ČR zde potvrdil, že vlastník ochranné známky je povinen strpět užívání shodného či podobného označení, pokud práva k tomuto označení vznikla před přihláškou ochranné známky a užívání je v souladu s právem ČR. Tento výklad zdůrazňuje ochranu práv subjektů, které používají označení legálně, i když není zapsané jako ochranná známka.⁴⁷

V oblasti náhrady škody související s průmyslovým vlastnictvím rozšířil Nejvyšší soud ve svém rozsudku ze dne 06. 12. 2017, sp. zn. 23 Cdo 1780/2017 týkajícím se § 2 odst. 1 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství, v platném znění, interpretaci pojmu „zvláštní právní předpisy“ i na zahraniční právní předpisy. Tímto rozšířením soud zdůraznil, že vymáhání práv průmyslového vlastnictví nelze omezit jen na národní úroveň, což je klíčové pro ochranu v nadnárodním obchodním prostředí, včetně toho digitálního.⁴⁸

Z hlediska ochrany dobré pověsti je následně zásadní rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2213/2017 ze dne 29. 11. 2017, který upřesnil, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou porušením práv průmyslového vlastnictví se lze domáhat pouze proti přímému porušovateli, nikoli vůči tzv. prostředníkovi. Rovněž bylo jasné stanoveno, že ochrana dobré pověsti právnické osoby poškozené zásahem do těchto práv není vymahatelná dle § 19b odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění.⁴⁹

Z výše uvedené judikatury je zřejmé, že NS ČR reflektuje výzvy digitálního prostředí. Přístup soudu je však dosud poměrně restriktivní a konzervativní, neboť se primárně zaměřuje na klasické aspekty užívání ochranných známek v online prostředí. Otázky týkající se nových forem ohrožení práv z ochranné známky, jako jsou zneužívající smluvní ujednání či obchodní modely digitálních platform, zůstávají v rozhodovací praxi dosud výrazně nerozvinuté.

4. Závěr a shrnutí klíčových trendů

Vývoj právní úpravy ochranných známek v digitálním prostředí prošel výraznou transformací. Z původního důrazu na ochranu statických označení výrobků a služeb se právní úprava postupně přizpůsobuje dynamickému charakteru digitálního trhu. Legislativní vývoj směřuje k posílení ochrany proti online padělkům, zneužívání ochranných známek v internetové reklamě a ke stanovení pravidel odpovědnosti pro digitální zprostředkovatele. Právní úprava se tak přibližuje jednotnému evropskému standardu, zároveň však zachovává prostor pro národní specifika, zejména v oblasti procesních nástrojů a výkonu práv. Provozovatelé digitálních platform i držitelé práv proto musí sledovat nejen judikaturu SDEU, ale i konkrétní národní praxi, což může do určité míry komplikovat prevenci a postih nekalého užití online ochranných

46 Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.11.2020 pod sp. zn. 23 Cdo 397/2020. Ve Sbírce. Nejvyšší soud ČR [přístup 21. 06. 2025]. Dostupné z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/21399/>.

47 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 07. 2020 pod sp. zn. 23 Cdo 3944/2019. Ve Sbírce. Nejvyšší soud ČR [přístup 21. 06. 2025]. Dostupné z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/5627/>.

48 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 06. 12. 2017, sp. zn. 23 Cdo 1780/2017. Ve Sbírce. Nejvyšší soud ČR [přístup 21. 06. 2025]. Dostupné z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/7841/>.

49 Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2017, sp. zn. 23 Cdo 2213/2017 [přístup 21. 06. 2025]. Dostupné z: <https://sbirka.nsoud.cz/sbirka/7842/>.

známek.⁵⁰ Efektivní ochrana ochranných známek musí respektovat pravidla hospodářské soutěže, přičemž každé uplatnění výlučných práv vlastníka ochranných známek musí být posuzováno i z hlediska možného zneužití dominantního postavení.⁵¹

Klíčovým zaměřením autorky článku bylo vyhodnocení ustálené soudní praxe SDEU a NS ČR. Výzkum ukázal, že v posledních dvaceti letech dochází k významnému vývoji ve výkladu práv k ochranným známkám s ohledem na specifika online trhu a digitálních platforem.

Z judikatury SDEU vyplývá, že soud postupně upřesňuje pravidla pro posuzování odpovědnosti poskytovatelů online služeb, zejména podle toho, zda při prodeji zboží vystupují aktivně, nebo pasivně.⁵² Soud jasně rozlišuje mezi pasivními zprostředkovateli a těmi, kdo aktivně zasahují do prodeje, a proto mohou nést odpovědnost za porušení práv k ochranným známkám. Zároveň zdůrazňuje nutnost vyvážit ochranu vlastníků práv a spotřebitelů a posiluje obranu proti nekalým praktikám.⁵³ Důležitým trendem je také stanovení jasných kritérií pro určení mezinárodní příslušnosti soudů v digitálním prostoru, což reaguje na přeshraniční povahu internetového obchodu.

Judikatura NS ČR naopak dle autorky odhaluje pomalejší a konzervativnější přístup k digitalizaci práva ochranných známek. Soud se stále soustředí hlavně na tradiční otázky ochranných známek a odpovědnosti za jejich porušení, zatímco méně často řeší nové formy zneužívajících

ujednání a digitálních praktik. Přesto je patrný určitý posun v otázkách odpovědnosti online platforem, přeshraniční náhrady škody nebo práv k nezapsaným označením. Oblasti, jako jsou sekundární odpovědnost a prevence opakovaného porušování práv v online prostředí, však zůstávají nedostatečně rozvinuté a vyžadují další vývoj judikatury.⁵⁴

Autorka shledává jako rozhodující uplatňování zásad proporcionality a nediskriminace pro sladění oprávněných zájmů vlastníků ochranných známek s principy slobodné a spravedlivé hospodářské soutěže na jednotném trhu. Budoucím směrem legislativního i soudního vývoje by tak mohla být i implementace mezinárodních dohod, jako je dohoda o partnerství mezi EU a sdružením Mercosur, která ovlivňuje právní úpravu volného pohybu zboží a ochranu duševního vlastnictví v digitálním prostředí.⁵⁵

Mezi hlavní mezery ve výzkumu patří nedostatek studií zaměřených na dopady nových obchodních praktik propojujících ochranné známky s digitálním prostředím. Opomíjeným tématem zůstává i de-branding a jeho dopad na spotřebitele. Výzkum otevírá prostor pro další akademické i praktické zkoumání. Je třeba sledovat vývoj soudní praxe a legislativy zaměřené na odpovědnost poskytovatelů digitálních platforem a způsoby monitoringu a sankcionování zneužívání ochranných známek. Důležitý je také výzkum vlivu nových technologií, jako umělá inteligence, blockchain či digitální certifikáty, na ochranu těchto práv.⁵⁶ ✓

50 JOHORAM, Tobias Cohen, NIPSEN, Constant, and Tony HUYDECOPER. *European Trademark Law: Community Trademark Law and Harmonized National Trademark Law*. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, 23–25.

51 MÜHLENDAHL, Alexander, BOTIS, Dimitris, MANIATIS, Spyros and Imogen WISEMAN. *Trade Marks and Competition Law*. In: Alexander Mühlendahl, Dimitris Botis, Spyros Maniatis, Imogen Wiseman eds. *Trade Mark Law in Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2016, 723–774.

52 GOMMERS, Carina, LEPPINK, Willem a Marius SCHNEIDER. EU Enforcement Case Law Round-up 2020-CJEU and Selected National Case Law. *Journal of Intellectual Property Law & Practice* [online]. 2021, 16(6), 572–583 [zobrazeno 16. 05. 2025]. Dostupné z: <https://academic.oup.com/jiplp/article-abstract/16/6/572/6277392>.

53 SENFTLEBEN, Martin. The Unproductive “Overconstitutionalization” of EU Copyright and Trademark Law – Fundamental Rights Rhetoric and Reality in CJEU Jurisprudence. *IIC – International Review of Intellectual Property and Competition Law* [online]. 2024, 55, 1471–1514 [zobrazeno 20. 06. 2025]. Dostupné z: <https://link.springer.com/article/10.1007/s40319-024-01527-8>.

54 MICHAELS, Amanda and Andrew NORRIS. *A Practical Approach to: Trade Mark Law*. Fourth edition. Oxford: Oxford University Press, 2010, 117–118.

55 PATROCÍNIO, Júlio. *Electronic Commerce and Digital Services: From International Concepts and Normative Development in the European Bloc to Prospects for the European Union – Mercosur Agreement*. São Paulo: Editora Dialética, 2023, 17–19.

56 ALKETBI, Saeed a Massudi, MAHMUDDIN. Intellectual Property Blockchain “IPTECH”. *Journal of Computer Science and Software Development* [online]. 2024, 4, 1–10. [zobrazeno 18. 06. 2025]. Dostupné z: <https://www.jscholaronline.org/articles/JCSSD/Intellectual-Property-Blockchain-IPTECH.pdf>.

Jednotná a výlučná ochrana zeměpisných označení v Evropské unii je za dveřmi

JUDr. Iva Koutná,

ředitelka odboru ochranných známek, ÚPV

Vyrábíte autentický, lokální a tradiční výrobek v jakémkoliv oboru lidské činnosti a přejete si, aby jeho název, zeměpisný původ i výrobní postup byly chráněny zákonem proti zneužití, napodobování a padělání?

Od 1. prosince 2025 máte jedinečnou příležitost si takovou ochranu zajistit na území Evropské unie jako celku a budete-li mít exportní úmysly mimo území Evropské unie, tato ochrana vám umožní i její jednoduché rozšíření do více jak 70 zemí světa.

Evropská unie již desítky let umožňuje tuto formu ochrany na svém území pro potraviny, zemědělské produkty, víno a lihoviny¹ a od 1. prosince 2025 umožní takovou ochranu i výrobcům řemeslných a průmyslových výrobků.² Cílem je chránit a rozvíjet kulturní dědictví bez ohledu na segment trhu a v dnešním globalizovaném světě podporovat lokální produkci v udržitelných podmínkách. Není sporu o tom, že nová generace

spotřebitelů na takové výzvy slyší čím dál silněji a není od věci takové příležitosti využít i ze strany výrobců. Kdo by neznal takové pojmy jako Jablonecká bižuterie, Český granát, České sklo, Železnobrodské figurky, Vamberecká krajka, Chodská keramika, Karlovarský porcelán apod. Samozřejmě se tím otevírá i možnost objevit nové, či spíše staronové výrobky, které dokážou naplnit svou výjimečností přání zákazníka a takovou ochranu si zaslouží. Příkladem mohou být České skleněné vánoční ozdoby nebo Perličkové ozdoby z Poniklé.

Již od podzimu 2023, kdy bylo přijato Evropským parlamentem nové nařízení č. 2023/2411, probíhá napříč Evropskou unií propagační kampaň, která připomíná již etablovanou a úspěšnou právní ochranu názvů výrobků zemědělského zboží a edukuje veřejnost o nových možnostech pro zboží průmyslové. Takovou akcí byla 12. března 2025 i konference v České republice pořádaná Úřadem průmyslového vlastnictví ve spolupráci s Evropskou komisí a Úřadem duševního vlastnictví Evropské unie (EUIPO). Zástupci těchto institucí přednesli důležité a užitečné informace o unijním právním rámci této ochrany průmyslových práv včetně jejich vyhodnotitelnosti a dozoru nad jejich dodržováním na trhu.

1 [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2024/1143](#) o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012.

[Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) č. 1308/2013](#) ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zrušují nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007.

[Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/787](#) ze dne 17. dubna 2019 o definici, popisu, obchodní úpravě a označování lihovin, používání názvů lihovin v obchodní úpravě a při označování jiných potravin, ochraně zeměpisných označení lihovin, používání lihu a destilátů zemědělského původu při výrobě alkoholických nápojů a o zrušení nařízení (ES) č. 110/2008.

2 [Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2023/2411](#), o ochraně zeměpisných označení řemeslných a průmyslových výrobků a o změně nařízení (EU) 2017/1001 a (EU) 2019/1753.

O své zkušenosti se podělili i samotní výrobci a uživatelé chráněných zeměpisných označení. Všechny podstatné informace o nově zaváděné právní ochraně jsou trvale k dispozici i na stránkách Úřadu průmyslového vlastnictví a EUIPO.³

Shrňme si tedy to podstatné.

Co jsou řemeslné a průmyslové výrobky?

Řemeslné výrobky jsou výrobky vyráběné výhradně ručně nebo pomocí ručních či digitálních nástrojů nebo mechanickými prostředky, kdykoli je ruční práce důležitou součástí hotového výrobku.

Průmyslové výrobky jsou výrobky vyráběné standardizovaným způsobem, včetně sériové výroby a výroby pomocí strojů.

Nové nařízení se vztahuje na všechny řemeslné a průmyslové výrobky s výjimkou těch, které jsou vymezeny v nedávno revidovaném nařízení o zeměpisných označeních pro zemědělské odvětví.⁴

Které řemeslné a průmyslové výrobky budou podle nových pravidel chráněny?

Aby mohly být chráněny na úrovni Evropské unie, musí řemeslné a průmyslové výrobky splňovat následující tři kritéria:

- (1) výrobek musí pocházet z určitého místa, regionu nebo země;
- (2) jeho kvalita, pověst nebo jiná vlastnost musí být v podstatě přičitatelná jeho zeměpisnému původu a
- (3) alespoň jeden z jeho výrobních kroků musí probíhat ve vymezené zeměpisné oblasti.

Jaké jsou základní kroky k získání ochrany?

Řízení o zápisu zeměpisného označení do rejstříku EUIPO bude probíhat ve dvou fázích:

- Nejprve výrobci z České republiky podají svou žádost o zápis zeměpisného označení na **vnitrostátní** úrovni, a to u Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky (ÚPV)
- Následně budou žádosti, které projdou úspěšně národní fází, postoupeny do EUIPO, kde budou podléhat finálnímu posouzení **na úrovni Unie** a zápisu do rejstříku EUIPO.

Symbol pro chráněné označení původu

Symbol pro chráněné zeměpisné označení

Zdroj: https://agriculture.ec.europa.eu/farming/geographical-indications-and-quality-schemes/geographical-indications-and-quality-schemes-explained_en#logos

³ <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni>
<https://www.euiipo.europa.eu/cs/gj-hub/ci-regulation>

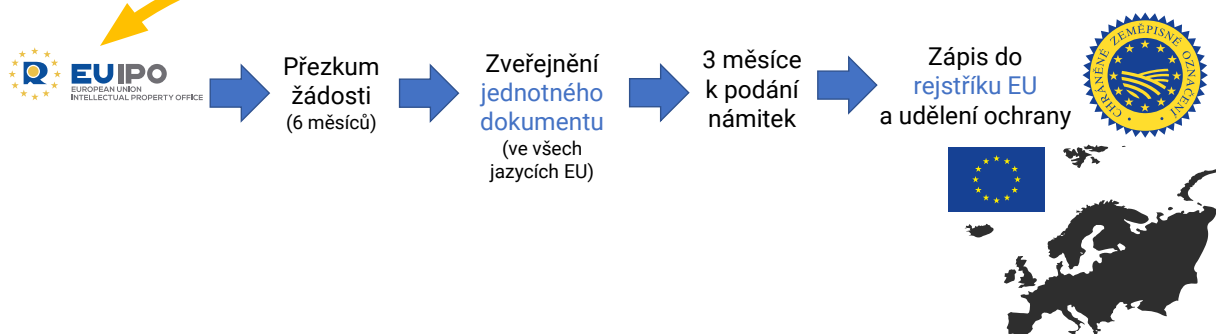
⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1143 o zeměpisných označeních pro víno, lihoviny a zemědělské produkty, jakož i zaručené tradiční speciality, a o nepovinných údajích o jakosti pro zemědělské produkty, kterým se mění nařízení (EU) č. 1308/2013, (EU) 2019/787 a (EU) 2019/1753 a zrušuje nařízení (EU) č. 1151/2012.

Řízení o zápisu zeměpisných označení

1. Vnitrostátní řízení o žádosti - ÚPV

2. Řízení o žádosti na úrovni EU

Zdroj: ÚPV

Jak se nyní na udělení ochrany připravit?

Skupiny výrobců by měly začít připravovat podklady pro svou žádost. Jednou ze základních podmínek je vytvořit subjekt s právní osobností (nejčastěji spolek), který sdružuje místní výrobce a umožní jim hájit jejich společné zájmy, v počátku především spolupracovat na zpracování a podání žádosti o zápis zeměpisného označení. Nedílnou a povinnou součástí žádosti jsou dva dokumenty – Specifikace a Jednotný dokument (tj. výtah hlavních bodů Specifikace). Ta musí obsahovat název a druh výrobku, vymezení území, kde výroba (nebo její část) probíhá, popis výrobku, proces výroby (postupy, suroviny, nástroje) a vyjádření příčinné souvislosti mezi vlastnostmi nebo pověstí výrobku a jeho zeměpisným původem. K tomu je vhodné shromáždit i důkazy

(historické dokumenty, ocenění, dobové záznamy v tisku, výstavy, prezentace apod.). Žádosti bude možné podávat u ÚPV od 1. prosince 2025.

Důležité je na tomto místě připomenout, že **stávající národní ochrana na území České republiky zanikne ke dni 1. prosince 2026**. Je tedy na českých výrobcích, kteří tato zeměpisná označení aktivně užívají a čerpají právní ochranu z národní legislativy, aby využili roční přechodné období, ve kterém mohou poměrně jednoduše přenést stávající národní ochranu na unijní úroveň, a zachovat tak její kontinuitu na českém území a rozšířit její účinky na území celé Evropské unie. Výhodou tohoto přechodného postupu je přímý zápis do rejstříku EUIPO bez fáze zveřejnění žádosti pro uplatnění námitek ze strany třetích osob. Protože je Česká republika i Evropská unie členem mezinárodního systému

ochrany zeměpisných označení⁵, týká se přechodné období i možnosti udržet stávající mezinárodní ochranu zeměpisných označení v zemích Lisabonské dohody a rozšířit ji i do zemí Ženevského aktu.

Dozor nad dodržováním ochrany zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky bude vyplývat přímo ze zákona na ochranu spotřebitele.

Samozřejmě i zcela nově zapsaná zeměpisná označení v Evropské unii mají kdykoliv možnost využít mezinárodní ochranu v zemích Ženevského aktu.

Proč je ochrana pro řemeslné a průmyslové výrobky výhodná?

Autentické řemeslné a průmyslové výrobky, které jsou zakoreněny v určité zeměpisné oblasti, mohou čelit nekalé konkurenci kvůli padělaným a méně hodnotným kopiím, což významně poškozuje hospodářské výsledky oprávněných výrobců, znevažuje tradiční řemeslné

profese a vede k úbytku pracovních příležitostí v dotčených, často i turisticky významných lokalitách. Chráněné zeměpisné označení může tyto důsledky zásadně eliminovat. Pomůže spojit místní výrobce s cílem jasně vymezit výrobu a území, nastavit kontrolní mechanismy, řešit případné inovace. Tím snazší může být pak i vymáhání práv v případě jejich porušování. Nedílnou součástí systému unijní ochrany zeměpisných označení, která k obraně přispívá, je zákonem stanovená kontrolní činnost příslušných orgánů členských států Evropské unie na trhu.⁶ Na území České republiky je v případě řemeslných a průmyslových výrobků orgánem dozoru nad trhem především Česká obchodní inspekce. Dozor nad dodržováním ochrany zeměpisných označení pro řemeslné a průmyslové výrobky bude vyplývat přímo ze zákona na ochranu spotřebitele. Jeho novela je součástí komplexní novely zákona o ochraně označení původu a zeměpisných označení⁷, která byla dne 5. srpna 2025 publikována pod číslem 277 ve Sbírce zákonů. Její účinnost je stanovena 15. dnem po jejím vyhlášení, tj. ode dne 20. 8. 2025. Nelze opomenout, že tento systém je výhodný i z hlediska finančních nákladů, neboť podání a projednání žádosti na vnitrostátní úrovni je zpoplatněno pouze částkou 1 000 Kč (na rozdíl od ochranných známek, kde základní poplatek činí nejméně 5 000 Kč) a na unijní úrovni je proces bezplatný.

Na závěr stojí za zmínku v současné době aktivně probíhající komunikace mezi Úřadem průmyslového vlastnictví a některými výrobci a jejich zastřešujícími svazy o využití přechodného období pro udržení a rozšíření ochrany pověstných českých zeměpisných označení. Určitě držíme palce! ✓

- 5 [Lisabonská Dohoda na ochranu označení původu a o jejich mezinárodním zápisu](#) (pdf, 125 kB) ze dne 31. 10. 1958, revidovaná ve Stockholmu dne 14. 7. 1967, změněná dne 28. 9. 1979 (vyhl. č. 67/1975 Sb., ve znění vyhl. č. 79/1985 Sb.).
[Nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2019/1753](#) ze dne 23. října 2019 o opatřeních Unie po jejím přistoupení k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení (v právních předpisech EU).
[Rozhodnutí Rady \(EU\) 2019/1754](#) ze dne 7. října 2019 o přistoupení Evropské unie k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení.
[Ženevský akt Lisabonské dohody](#) (pdf, 906 kB) o označeních původu a zeměpisných označení a Prováděcí řád k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení, přijatý dne 20. května 2015 diplomatickou konferencí v Ženevě (Česká republika je smluvní stranou Ženevského aktu od 2. září 2022).
[Společný prováděcí řád k Lisabonské dohodě](#) (pdf, 288 kB) o ochraně označení původu a jejich mezinárodním zápisu a k Ženevskému aktu Lisabonské dohody o označeních původu a zeměpisných označení, ve znění účinném od 14. července 2023.
- 6 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1020 ze dne 20. června 2021 o dozoru nad trhem a souladu výrobků s předpisy a o změně směrnice 2004/42/ES a nařízení (ES) č. 765/2008 a (EU) č. 305/2011
Zákon č. 87/2023 Sb., o dozoru nad trhem s výrobky a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o dozoru nad trhem s výrobky).
- 7 [Zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení](#) a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.

Význam užitných vzorů a vybrané aspekty jejich přihlašování v mezinárodním kontextu

Ing. Vlastislav Hozák, BBA,

PatentEnter, s.r.o.

Ing. Bc. Ivan Lukšíček,

patentový zástupce, CEO, PatentEnter, s.r.o.

Úvod

Užitné vzory, případně obdobné formy ochrany, které jsou ve světě rovněž známé jako krátkodobé patenty, „malé“ patenty, inovační patenty apod. (dále jen užitné vzory), představují specifickou formu právní ochrany technických řešení, která obvykle nabízí rychlejší a méně nákladnou alternativu k patentům, a to zejména na lokální úrovni a pro řešení menšího ekonomického významu či krátkodobého využití. Mohou být ale úspěšně využity i při plánování strategické ochrany pro významná řešení, která najdou uplatnění i na zahraničních trzích. V tomto článku naznačíme, do jaké míry jsou užitné vzory využívány přihlašovatelé k ochraně, a přiblížíme si také cesty, které k zahájení řízení o přihláškách užitných vzorů nejen u nás, ale i v zahraničí vedou, a tím přihlašovatelům umožňují upevnit ochranu technických řešení nebo flexibilně reagovat na vývoj řízení a jejich měnící se potřeby.

Variabilita užitných vzorů a jejich srovnání s patenty

Zatímco patentové právo bylo v posledních desetiletích ve světě výrazně sjednoceno, oblast užitných vzorů zůstává

zcela v kompetenci národních právních řádů a vykazuje značnou míru právní roztržičnosti. Detailní rozbor odlišností mezi užitnými vzory v jednotlivých zemích, které dvoustupňovou ochranu technickým řešením nabízejí, a jejich srovnání s patenty přesahuje rámec tohoto pojednání. Postačí, když si připomeneme, čeho se odlišnosti nejvíce týkají. Délka poskytované ochrany užitnými vzory s rozmezím zpravidla mezi 6 až 15 lety je kratší než u patentů. Omezena bývá oproti patentové ochraně také často množina řešení, které je možné užitnými vzory chránit. Na rozdíl od patentové ochrany jsou často z možnosti ochrany užitným vzorem vyloučeny způsoby výroby nebo pracovních činností a biologické reproduktivní materiály. V některých jurisdikcích jdou omezení ještě dále, např. podle čínského práva chrání užitné vzory pouze tvarové nebo konstrukční produktové inovace. V Číně tedy nelze užitným vzorem dosáhnout na materiálovou ochranu nebo chránit chemické látky a léčiva. Naopak francouzské právo nerozlišuje co do předmětu ochrany mezi patentem a užitným vzorem.

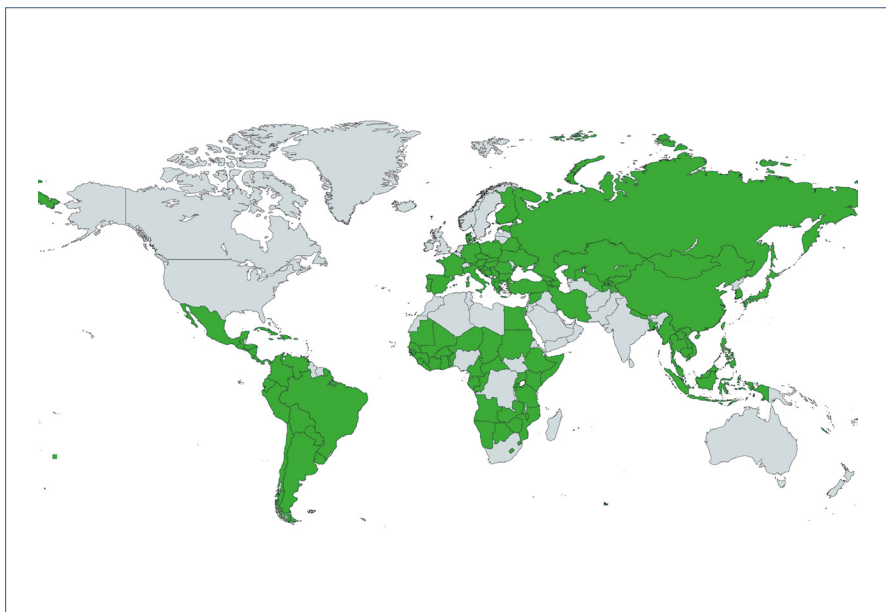
Lišit se mohou také podmínky pro přiznání ochrany a průběh řízení o přihlášce. Některé právní systémy, včetně českého a německého, nenamítají proti novosti užitných vzorů zveřejnění přihlašovatelem nebo jeho právním předchůdcem, pokud je přihláška podána do šesti měsíců od tohoto zveřejnění. Různě je také posuzována míra inovativnosti přihlašovaného řešení, kdy v některých zemích je vyžadována vynálezecká činnost jako u patentů, zatímco v jiných zemích užitné vzory mohou chránit i technická řešení, která nesplňují přísnější

podmínky pro získání patentové ochrany. Často je řízení o přihlášce užitého vzoru založeno na tzv. registračním principu, kdy úřady zkoumají pouze splnění základních formálních náležitostí přihlášek. K zápisu tak dochází rychle, řádově v měsících od podání přihlášky. V některých případech úřady přistupují k alespoň nějaké formě průzkumu novosti nebo tvůrčí výše přihlašovaného řešení a někdy je tímto podmíněna i vymahatelnost práv z užitého vzoru.

Statistika využívání užitéch vzorů

Užitný vzor existuje v některých právních systémech již více než 160 let, ale stále se jedná o institut, který není ve světě plně implementován ani harmonizován. Přibližně 90 zemí, viz *obr. 1*, poskytuje ochranu ve formě užitého vzoru, a to včetně zemí s vysoce úspěšnými inovačními strategiemi, jako jsou Japonsko, Jižní Korea, Čína a Německo. Na druhé straně jiné země, které vykazují podobnou ekonomickou historii inovací, včetně Spojených států, Spojeného království, Singapuru, Švédska a Kanady, dosud podobný systém ochrany užitého vzoru nepřijaly.

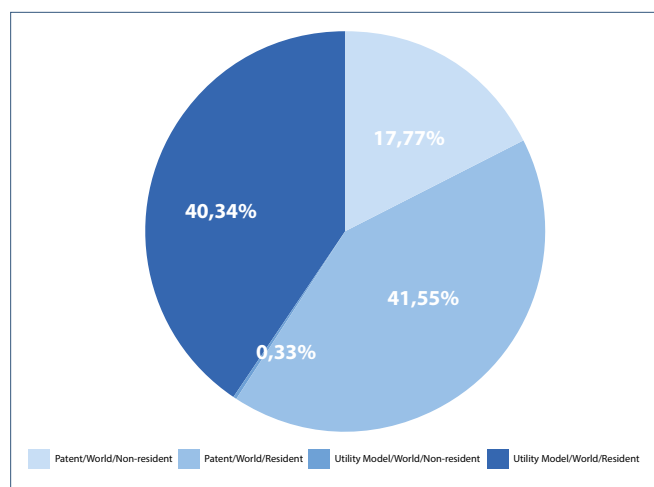
Obr. 1: Země poskytující ochranu užitém vzorem (znázorněny tmavě)

Zdroj: WIPO statistics database.
Naposledy aktualizováno: Květen 2025

Přestože v řadě zemí užité vzory neznají, neznamená to, že by užité vzory nebyly ve světě přihlašovatelé využívány, právě naopak. WIPO uvádí, že v roce 2023 bylo celosvětově podáno přibližně 3,13 milionu přihlášek užitéch vzorů a 3,55 milionu patentových přihlášek, přičemž naprostá většina přihlášek užitéch vzorů – více než 99,5 % – je přihlašována pouze na národní úrovni a neusiluje o ochranu v zahraničí, což výrazně omezuje jejich mezinárodní viditelnost i praktický dopad, viz *obr. 2*.

Obr. 2: Poměr podaných přihlášek patentů a užitéch vzorů podle původu přihlašovatele

Zdroj: WIPO statistics database. Naposledy aktualizováno: Květen 2025

Suverénně nejvíce užitéch vzorů je každoročně přihlašováno v Číně, kde je podáváno více než 95 % všech přihlášek užitéch vzorů světa, viz *tabulka 1*. V roce 2023 bylo v Číně podáno 3 063 928 přihlášek užitéch vzorů, což představuje téměř dvojnásobek tamních patentových přihlášek. Dalo by se tedy očekávat, že v ostatních zemích světa budou při ochraně technických řešení patentové přihlášky převažovat nad přihláškami užitéch vzorů a že Česká republika je další výjimkou, kde počet přihlášek užitéch vzorů každoročně výrazně převyšuje počet patentů, a to i přesto, že u nás z dlouhodobého pohledu celkový počet ročně podaných přihlášek užitéch vzorů klesá.

Tabulka 1: Země s nejvyšším počtem podaných přihlášek užitečných vzorů v roce 2023

země	celkem podaných	– z toho zahraničními přihlašovatelí
Čína	3 063 928	6 778
Rusko	9 742	160
Německo	9 704	4 193
Japonsko	4 949	2 081

Zdroj: WIPO statistics database. Naposledy aktualizováno: Květen 2025

Převaha užitečných vzorů nad patentovými přihláškami ale není výlučně česko-čínským fenoménem. I v dalších zemích, které nabízejí obě varianty ochrany technických řešení, přihlášky užitečných vzorů také převládají. V České republice bylo v roce 2023 podáno 1 024 přihlášek užitečných vzorů, zatímco patentových přihlášek bylo evidováno 506. Ve stejném roce překonal počet přihlášek užitečných vzorů počet patentových přihlášek např. také na Slovensku, Ukrajině, v Bulharsku, Kazachstánu, Moldavsku či Etiopii, viz *tabulka 2*.

Tabulka 2: Země, kde v roce 2023 převažovaly přihlášky užitečných vzorů nad patentovými

země	patenty	užité vzory
Čína	1 677 701	3 063 928
Ukrajina	2 911	3 504
Kazachstán	917	1 216
Česká republika	506	1 024
Bulharsko	197	349
Slovensko	256	343
Etiopie	82	254
Moldavsko	36	111
Estonsko	32	39

Zdroj: WIPO statistics database. Naposledy aktualizováno: Květen 2025

Jak bylo naznačeno výše, přes existenci užitečných vzorů v řadě jurisdikcí se tento nástroj ochrany technických řešení využívá téměř výlučně v rámci domácích trhů, zatímco případy, kdy by ochrana byla rozšiřována do zahraničí, zůstávají ojedinělé.

Naopak v řadě dalších zemí je podíl užitečných vzorů nižší, případně se tento institut vůbec neuplatňuje, například v Japonsku tvořily v roce 2023 přihlášky užitečných vzorů pouze 1,6 % žádostí o ochranu technických řešení.

Jak bylo naznačeno výše, přes existenci užitečných vzorů v řadě jurisdikcí se tento nástroj ochrany technických řešení využívá téměř výlučně v rámci domácích trhů, zatímco případy, kdy by ochrana byla rozšiřována do zahraničí, zůstávají ojedinělé. Tento trend se zrcadlí i opačně: v České republice tvoří zahraniční přihlašovatelé dlouhodobě pouze zhruba 5 % podání užitečných vzorů, například v roce 2023 šlo o pouhých 41 přihlášek z celkových 1 024, přičemž obdobně nízké zastoupení cizích subjektů lze pozorovat i u dalších národních systémů, viz *tabulka 3*. Užité vzory tak ve své většině plní roli ryze lokální ochrany – přestože jejich rozšíření by v zásadě umožňovalo širší uplatnění.

Možnosti rozšířit ochranu užitným vzorem do zahraničí čeští přihlašovatelé využili v roce 2023 jen ve 136 případech. Nejvíce využili ochrany užitným vzorem v zahraničí přihlašovatelé z Číny (4 223), USA (1 971), Jižní Korey (1 501), Japonska (1 452) a Německa (769).

Tabulka 3: Počet přihlášek na ochranu technických řešení ve vybraných zemích

Statistiky za rok 2023	Brazílie	Čína	Česko	Francie	Německo	Japonsko	Polsko	Rusko	Slovensko
Patentové přihlášky celkem	25 369	1 677 701	506	15 566	58 661	300 133	4 063	26 692	256
– domácí přihlašovatelé	4 973	1 522 292	465	13 602	38 489	228 936	3 946	20 623	232
– zahraniční přihlašovatelé	20 396	155 409	41	1 964	20 172	71 197	117	6 069	24
– z toho PCT vstupy do národní fáze	19 206	90 663	17	–	7 443	75 687	41	4 886	14
Přihlášky užitečných vzorů celkem	2 447	3 063 928	1 024	779	9 704	4 949	739	9 742	343
– domácí přihlašovatelé	2 373	3 057 150	983	415	5 511	2 868	668	9 582	297
– zahraniční přihlašovatelé	74	6 778	41	364	4 193	2 081	71	160	46
– z toho PCT vstupy do národní fáze	32	716	5	–	355	186	12	29	4

Zdroj: WIPO statistics database. Naposledy aktualizováno: Květen 2025

zachováním původního data podání pro účely posuzování novosti a výše tvůrčí činnosti.

Vybrané aspekty přihlašování užitečných vzorů

Právo přednosti

Díky právu přednosti, tzv. prioritě, mohou přihlašovatelé z členských zemí Pařížské unijní úmluvy v rámci stanovených lhůt rozšířit svou ochranu do dalších států bez obav, že by jejich práva mohla být ohrožena přihláškami třetích osob nebo zveřejněním relevantních informací během období mezi podáním prioritní přihlášky a podáním zahraniční přihlášky.

V oblasti ochrany technických inovací umožňuje právo přednosti, aby přihláška podaná v jednom členském státě, ať už jde o patentovou přihlášku nebo přihlášku užitečného vzoru, byla do 12 měsíců podána v jiném členském státě se

Pokud povaha technického řešení připouští ochranu patentem i užitným vzorem, lze právo přednosti využít i při přechodu mezi oběma ochrannými instituty. Přihlášky také mohou těžit z tzv. vícenásobné priority, např. v situaci, kdy vývoj technického řešení probíhá a samostatnými přihláškami, ať už užitečných vzorů nebo patentů, jsou průběžně chráněny dílčí pokroky při jeho vývoji a následně je ve dvanáctiměsíční lhůtě od prvního podání podána souhrnná přihláška, nebo tzv. částečné priority, kdy nová přihláška je doplněna o nové skutečnosti oproti přihlášce prioritní. V některých jurisdikcích, na rozdíl od České republiky, je povoleno nárokování priority i z domácí přihlášky, a to buď přímo, jako například před Evropským patentovým úřadem nebo v Japonsku, nebo prostřednictvím tzv. prozatímních („provisional“) přihlášek, které jsou hojně využívány ve Spojených státech nebo nově od roku 2020 také ve Francii.

Podání přihlášky

Přihlášky užitečných vzorů lze podobně jako patentové přihlášky podávat třemi hlavními cestami: přímo u národního úřadu, prostřednictvím regionálního systému nebo jako mezinárodní přihlášku podle Smlouvy o patentové spolupráci (Patent Cooperation Treaty – PCT). Každá z těchto možností má své výhody a omezení, přičemž volba přihlašovací strategie závisí na konkrétních požadavcích přihlašovatele, zejména jím vybraných cílových trzích a právní úpravě vybraných zemí.

Jak z výše uvedených statistik vyplývá, nejčastěji usilují přihlašovatelé o užité vzory podáním národní přihlášky přímo u svého národního úřadu. Samostatnou přihlášku ale mohou podat i u jiných národních úřadů, které řízení o přihláškách užitečných vzorů vedou. Regionální přihlašovací systémy umožňují podání jedné společné přihlášky, na jejímž základě může být ochrana zajištěna současně v několika zemích. Tuto možnost nabízí pouze africké regionální úřady ARIPO a OAPI, které v příslušných členských zemích na základě jednoho řízení umožňují zápis užitečných vzorů s platností na osm let.

Systém PCT poskytuje přihlašovatelům flexibilitu při volbě typu ochrany, protože nerozlišuje mezi patenty a užitnými vzory. Přihlášku PCT lze podat bez ohledu na zamýšlenou formu ochrany, přičemž rozhodnutí, zda usilovat o patent nebo užitný vzor, lze udělat až s odstupem času při vstupu do národních fází, kde se závěrečná fáze řízení řídí národními právními předpisy jednotlivých zemí. Na PCT přihlášku je možné navázat jak oběma regionálními systémy ARIPO a OAPI, tak národními přihláškami užitečných vzorů. Je ovšem třeba mít se na pozoru, neboť ne všechny země, které znají užité vzory, nabízejí možnost žádat o ochranu užitnými vzory i při vstupu do národních fází z PCT. Nemile může takto přihlašovatele překvapit např. Francie, Řecko, Itálie, nebo některé státy Jižní Ameriky. Výhodou podání mezinárodní PCT přihlášky je hlavně prodloužení času na rozhodování o cílových trzích a celkové strategii ochrany a rozložení nákladů v čase.

Výjimečné procesní situace

Ne všechny přihlášky užitečných vzorů vznikají jako samostatná podání s jednoznačně vymezeným technickým řešením tak, jak je popsáno výše. V určitých situacích může

přihlašovatel při zachování původního data podání a práva přednosti získat přihlášku užitečného vzoru rozdělením původní přihlášky na více samostatných přihlášek nebo odbočením z patentové přihlášky.

Rozdělení (vyloučení) přihlášky

Vyloučená přihláška umožňuje přihlašovatelovi rozdělit původní přihlášku na dvě či více samostatných přihlášek, pokud se ukáže, že původní podání obsahuje větší počet samostatných technických řešení (přihláška je tzv. nejednotná), nebo pokud je žádoucí oddělený zápis užitečných vzorů pro některá přihlašovaná technická řešení. Z hlediska iniciativy se rozdělení provádí zpravidla na podnět úřadu, ale přihlašovatel může o rozdělení požádat i z vlastní vůle, byť jsou takové případy spíše výjimečné.

Každá vyloučená přihláška podléhá úředním poplatkům jako samostatné podání a její obsah nesmí jít nad rámec původní přihlášky. Procesně se vyloučená přihláška posuzuje samostatně a podléhá stejným podmínkám jako jakákoli jiná přihláška užitečného vzoru. Rozhodnutí o rozdělení přihlášky může přihlašovatel provést kdykoli v průběhu jejího řízení, přičemž nové vyloučené přihlášky musí být podány do tří měsíců od doby, kdy přihlašovatel sdělí úřadu svůj záměr přihlášku rozdělit.

V ČR je vyloučená přihláška užitečného vzoru spíše výjimkou, v letech 2020 až 2022 nepřesáhl počet vyloučených přihlášek 10 ročně, přičemž v letech 2023 a 2024 bylo podáno po jedné vyloučené přihlášce.

Institut rozdělení přihlášky užitečného vzoru nalezneme běžně i v zahraničních právních rádech. Například německé právo umožňuje přihlašovatelovi rozdělit původní přihlášku užitečného vzoru, a to nejpozději do okamžiku zápisu původní přihlášky do rejstříku, přičemž přihlašovatel po oznámení o rozdělení přihlášky musí podat novou přihlášku a uhradit příslušný správní poplatek do jednoho měsíce. Ačkoliv je jednotnost předmětu přihlášky užitečného vzoru v Německu také vyžadována, není v praxi ze strany úřadu aktivně posuzována, přihlašovatelé tedy zpravidla nejsou nuceni přistupovat k rozdělení přihlášek na podnět úřadu.

V Číně zase může přihlašovatel podat vyloučenou přihlášku ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí o zápisu užitečného vzoru, nebo do tří měsíců od doručení

Možnost odbočení se vztahuje nejen na patentové přihlášky podané přímo u Úřadu průmyslového vlastnictví, ale obdobně i na evropské patentové přihlášky a mezinárodní přihlášky podané podle Smlouvy PCT, v nichž je Česká republika platně určeným státem.

rozhodnutí o zamítnutí přihlášky, případně v průběhu přezkoumání rozhodnutí. Přitom rozdělena může být dle čínské praxe z iniciativy přihlašovatele pouze původní (mateřská) přihláška a vyloučená přihláška může být dále rozdělena pouze v reakci na výzvu úřadu.

Ačkoliv institut vyloučené přihlášky užitého vzoru bývá vnímán převážně jako prostředek k zajištění dodatečné ochrany v reakci na procesní nebo obsahové výhrady úřadu, v některých zahraničních jurisdikcích nabyt také strategického významu. Typickým příkladem je čínská praxe, kde přihlašovatelé záměrně podávají původní přihlášky s velmi širokým rozsahem nároků, které udržují v řízení po co nejdelší dobu. V reakci na vývoj na trhu nebo na konkrétní kroky konkurence pak podávají vyloučené přihlášky s úzce formulovanými nároky, jejichž cílem je postihnout konkrétní konkurenční řešení. Výhodou tohoto přístupu je rychlost zápisu užitého vzoru, která umožňuje přihlašovatelům velmi operativně zasáhnout do konkurenční činnosti prostřednictvím právních nástrojů včetně výhrůžek soudními spory. Tato praxe, jakkoliv formálně vychází z platného práva, může v krajních případech vést i k tzv. patentovému šikanování, kdy

přihlášky jsou podávány čistě proto, aby konkurence byla vystavena právní nejistotě, aniž by byla vynálezecká činnost reálně rozvinuta. Obavy z těchto a podobných praktik bývají často uváděny jako jeden z důvodů proti harmonizaci užiténých vzorů a užiténým vzorům všeobecně.

Odbočení na přihlášku užitého vzoru

Vedle institutu vyloučené přihlášky představuje další významnou procesní možnost tzv. odbočení z patentové přihlášky na přihlášku užitého vzoru. K tomuto kroku může přihlašovatel přistoupit v reakci na negativní průběh řízení o patentové přihlášce, zejména pokud se ukáže, že přihlášené řešení nesplňuje požadavky na vynálezeckou činnost. Odbočením lze zajistit alespoň ochranu ve formě užitého vzoru, a předejít tak úplné ztrátě právní ochrany. Tento postup však nemusí být jen reaktivní; v praxi se setkáváme také s případy proaktivního odbočení. Přihlašovatel může zvolit užité vzor například tehdy, pokud usoudí, že bude ochranu potřebovat rychleji (například v reakci na konkurenční aktivitu, která vyžaduje co nejrychlejší zveřejnění a zápis) nebo že náklady na další patentové řízení převyšují jeho aktuální možnosti.

Možnost odbočení se vztahuje nejen na patentové přihlášky podané přímo u Úřadu průmyslového vlastnictví, ale obdobně i na evropské patentové přihlášky a mezinárodní přihlášky podané podle Smlouvy PCT, v nichž je Česká republika platně určeným státem.

Z údajů zveřejněných Úřadem průmyslového vlastnictví vyplývá, že v roce 2023 bylo v České republice podáno celkem 26 přihlášek užiténých vzorů, které navazovaly na původní národní patentové přihlášky, a dále 3 přihlášky, které vycházely z evropské patentové přihlášky. Ačkoliv se jedná o relativně malou část celkového počtu užiténých vzorů, je odbočení důležitým nástrojem pro přihlašovatele zejména při ochraně technických řešení na hraně patentovatelnosti.

Institut odbočení samozřejmě není specifickým pouze českého práva – obdobnou možnost nabízí i řada dalších zemí, byť s různou mírou omezení. Z evropských států připouští odbočení například Německo, Francie, Finsko, Rakousko, Polsko, Maďarsko, Slovensko, Rumunsko nebo Bulharsko. Z mimoevropských zemí lze zmínit především Japonsko, Jižní Koreu, Tchaj-wan, Malajsii, Vietnam nebo

Mexiko. Přístup jednotlivých jurisdikcí k tomuto institutu se však zásadně liší. Zatímco v některých státech je odbočení možné stejně jako u nás pouze z patentové přihlášky na užitný vzor, jinde je procesní logika obousměrná – přihlašovatel může odbočit i z užitého vzoru na patentovou přihlášku. Takový postup je například možný ve Francii nebo Japonsku. Přihlašovatel si však musí dát pozor, jelikož v některých jurisdikcích při odbočení na užitný vzor původní přihláška patentu zaniká. V některých případech navíc dochází k překryvu i s dalšími formami ochrany; Japonsko například připouští i odbočení mezi přihláškou užitého vzoru a průmyslového vzoru.

Také každá odbočená přihláška podléhá poplatkům jako samostatné podání a její obsah nesmí jít nad rámec původní patentové přihlášky. Při odbočení je klíčová lhůta, v níž lze odbočení provést. Český právní řád je v tomto směru poměrně otevřený a umožňuje odbočení na přihlášku užitého vzoru nejpozději do 2 měsíců od rozhodnutí o patentové přihlášce, nejpozději však do 10 let od jejího podání. Naproti tomu některé státy stanovují striktní lhůty, například do šesti měsíců od podání původní přihlášky nebo do určité fáze průzkumu.

Za specifickou formu odbočení lze považovat také tzv. přeměnu evropské patentové přihlášky na přihlášku užitého vzoru. Tento proces je ale odlišný nejen svým právním základem, ale také účelem. Přeměna přihlášky přichází v úvahu výhradně tehdy, je-li evropská patentová přihláška považována za zpětvzatou z důvodu, že nebyla postoupena Evropskému patentovému úřadu do 14 měsíců ode dne podání, resp. vzniku práva přednosti, např. z důvodu administrativního pochybení národního přijímacího úřadu. V takovém případě může přihlašovatel požádat o přeměnu evropské patentové přihlášky na národní přihlášku užitého vzoru, čímž lze alespoň částečně napravit situaci, kterou přihlašovatel nezavinil. Tato žádost může být podána až 3 měsíce od oznámení o zpětvzetí přihlášky, nejdéle však do 20 měsíců od data podání původní přihlášky, resp. data priority.

Z ekonomického hlediska bývá odbočení z patentové přihlášky vnímáno jako způsob záchrany hodnoty, která již byla do procesu ochrany vložena. Vzhledem k tomu, že vypracování patentové přihlášky, vedení řízení a komunikace s úřadem představují nezanedbatelné finanční i časové náklady, možnost přetavit neúspěšnou patentovou

přihlášku do jednodušší formy užitého vzoru nabízí přihlašovatel alespoň částečnou návratnost investice.

Za zvláštní pozornost stojí případy, kdy přihlašovatel i přes udělení evropského patentu zvolí místo validace odbočení z evropské patentové přihlášky na národní užitný vzor. Důvodem nebývají nižší náklady, ale snaha získat širší nebo alternativní ochranu v zemích, kde jsou požadavky na zápis užitných vzorů méně přísné než u patentů. Tento postup dává smysl zejména tehdy, pokud se přihlašovatel nepodaří v rámci evropského patentu zajistit původně požadovaný rozsah ochrany.

Zatímco v některých státech je odbočení možné stejně jako u nás pouze z patentové přihlášky na užitný vzor, jinde je procesní logika obousměrná – přihlašovatel může odbočit i z užitého vzoru na patentovou přihlášku.

Souběh ochrany patentem a užitným vzorem

Souběh ochrany představuje specifickou situaci, kdy je totéž technické řešení chráněno nebo je pro něj usilováno o ochranu současně patentem i užitným vzorem. Tento postup může být pro přihlašovatele výhodný zejména v případech, kdy potřebuje rychlou vymahatelnou ochranu, kterou si zajistí užitným vzorem, ale zároveň si přeje zachovat možnost získat i silnější a trvalejší patentovou ochranu.

Souběh ochrany užitným vzorem a patentem v českém právu není považován za nepřipustné dvojí patentování

(„double patenting“) a může být výsledkem několika scénářů. Nejběžnějším je paralelní podání – tedy současné, ve stejný den učiněné podání patentové přihlášky a přihlášky užitého vzoru, které vykazují průnik v předmětu ochrany. Tato praxe je zejména využívána, pokud přihlašovatel přikládá význam oběma formám ochrany již od počátku. Alternativně lze souběhu dosáhnout i tehdy, pokud přihlašovatel nepodá obě přihlášky zároveň. Protože přihláška užitého vzoru se do okamžiku zveřejnění nepovažuje za součást stavu techniky u patentové přihlášky, může být patentová přihláška podána i během řízení o přihlášce užitého vzoru, aniž by byla přihláška užitého vzoru na závadu novosti. Obdobně ani nezveřejněná patentová přihláška není součástí stavu techniky pro posuzování novosti užitého vzoru, takže i přihláška užitého vzoru může být podána kdykoli do zveřejnění patentové přihlášky. V praxi se ale při dodatečné potřebě ochrany užitným vzorem využívá spíše výše popsany institut odbočení na přihlášku užitého vzoru, kdy dochází automaticky k zachování původního data podání a práva přednosti. Souběžná ochrana téhož technického řešení více užitnými vzory, případně v kombinaci s patentem, není českým právním řádem výslovně vyloučena, nicméně opakované podávání nebo odbočování přihlášek užitého vzoru se stejným předmětem ochrany představuje zřejmé zneužití tohoto institutu.

Zatímco některé země umožňují paralelní podání i následné odbočení přihlášky užitého vzoru při zachování patentové přihlášky (kromě ČR například také Německo), jiné země, a je jich většina, souběh ochrany výslovně zakazují nebo alespoň výrazně omezují. V Číně lze podat patentovou přihlášku a přihlášku užitého vzoru současně (odbočení na užitný vzor možné není), a také se to ve velké míře využívá, avšak v případě, že by měla být ochrana přízná na oběma přihláškách, musí si přihlašovatel vybrat, které právo bude dále udržovat. V japonském právu taktéž není dovoleno, aby byla pro totéž technické řešení současně přízná ochrana jak formou patentu, tak užitého vzoru. Pokud přihlašovatel podá obě přihlášky současně, musí si na základě výzvy od Japonského patentového úřadu zvolit, která přihláška má být předmětem dalšího řízení. Rusko praktikuje stejný postup jako Japonsko, zároveň však nic nebrání souběhu ochrany národním užitným vzorem a Eurasijským patentem.

Strategie souběhu se často uplatňuje v odvětvích, kde je rychlost uvedení výrobku na trh zásadní, nebo v situacích,

kdy přihlašovatel potřebuje právní jistotu při jednáních s obchodními partnery či investory. Získání užitého vzoru může být v takovém kontextu klíčovým argumentem, protože poskytuje formální potvrzení ochrany, i když patentové řízení ještě není ukončeno. Přestože je ochrana užitným vzorem časově kratší a o něco slabší, v praxi bývá dostatečná pro první fázi komercializace výrobku. Navíc souběžná ochrana obvykle není ani o moc finančně náročnější než podání pouze jedné přihlášky, neboť přihláška užitého vzoru vychází z totožného základu jako patentová přihláška, takže nevznikají výrazné náklady na její samostatné sepsání. V některých situacích může přihlašovatel díky rychle zapsanému užitému vzoru využít možnost udržet patentovou přihlášku co nejdéle v řízení a odložit o několik let podání žádosti o úplný průzkum patentové přihlášky.

Závěr

Ačkoli užité vzory představují v řadě zemí zavedený a dostupný nástroj ochrany technických řešení, jejich skutečné využití zůstává ve srovnání s patenty do značné míry omezené – jak z hlediska geografického dosahu, tak i strategické hloubky. Přihlášky užitných vzorů jsou zpravidla podávány pouze na lokální úrovni a využití zahraniční ochrany a jejich zapojení do mezinárodních patentových rodin zůstává výjimečné. Užité vzory jsou někdy vnímány pouze jako druhořadý nástroj právní ochrany technických řešení a jejich používání zpravidla není výsledkem systematické strategie na úrovni politiky inovací, ale spíše praktickou reakcí přihlašovatelů na parametry tohoto institutu. Přestože v některých zemích s výraznou domácí výrobní nebo technologickou základnou tvoří užité vzory významný podíl na celkovém počtu přihlášek, v širším globálním kontextu jejich role zůstává okrajová.

Tento článek se pokusil ukázat nástroje, které může přihlašovatel využít v různých zemích na cestě k ochraně užitným vzorem a těžit tak z příznivých vlastností typických pro užité vzory, jako jsou rychlost zápisu, nižší náklady, jednoduchost řízení a pro řadu řešení i dostatečná maximální doba ochrany (zdaleka ne každý patent je udržován v platnosti déle než 10 let). Tyto nástroje a vlastnosti činí z užitných vzorů flexibilní a praktický ochranný institut, který může najít uplatnění i ve složitějších strategiích u větších projektů se širším teritoriálním záběrem, kde je možné ochranu patenty a užitnými vzory vhodně kombinovat. ✓

Evropské právo

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2482/22

Stížnost se týká rozhodnutí odporové divize, kterým byl zamítnut odpor proti evropskému patentu. Oponent požadoval zrušení patentu.

Nezávislé nároky 1 a 12 hlavní žádosti se týkaly úklidového robota a způsobu jeho ovládání. Úklidový robot obsahuje optický snímač pro identifikaci překážek ve svém okolí se zdrojem světla a množstvím přijímačů světla. Použití většího počtu přijímačů světla je zlepšením oproti běžným úklidovým robotům s jediným přijímačem. Takové konvenční uspořádání musí být mechanicky naklápěno, aby bylo možné detekovat překážky na různých úrovních nebo měřit výšku překážek. To je pomalé a vede to k mechanickému opotřebení naklápěcího ústrojí.

Dokument nejbližšího stavu techniky se týkal domácích úklidových robotů. Tento dokument zveřejňuje úklidový robot s otočnou snímací jednotkou, která zahrnuje jeden zdroj světla a jeden přijímač světla.

Na základě toho, že snímací systém s množstvím přijímačů světla snímá více cílových bodů v prostředí během určitého období, může být formulován objektivní technický problém jako poskytnutí snímacího systému se zlepšenými schopnostmi detekce překážek. Senát proto zkoumal, zda by odborník v oboru zřejmým způsobem upravil přijímač světla známý z nejbližšího stavu techniky změnou jeho konstrukce, aby dospěl k množství přijímačů světla.

V souladu se zavedenou judikaturou uplatňují stížnostní senáty přístup „mohl by udělat – udělal by“. To znamená

zkoumat nikoli to, zda by odborník mohl provést vynález, ale zda by tak učinil v naději, že vyřeší základní technický problém.

Senát nebyl přesvědčen, že by odborník v oboru k řešení dospěl kombinací nejbližšího stavu techniky s jiným dokumentem, který je zaměřen na autonomní osobní vozidlo. Senát uznává, že tyto dokumenty patří do sousedních technických oborů, existují však jednoduchá geometrická omezení, která odradí odborníka od zvažování kombinace. Uspořádání snímačů je součástí navigačního systému namontovaného na kabině vozidla. Z pohledu senátu má kabina obvyklého vozidla výšku 1,8 m, zatímco obvyklý domácí úklidový robot má výšku 0,1 m.

Podle názoru senátu by byla nutná další úprava přijímačů světla, aby byl snímač podle uvedeného dokumentu vhodný pro domácí úklidový robot. Taková další modifikace vyžaduje úroveň abstrakce ze strany odborníka v oboru, která přesahuje jeho běžné dovednosti. Proto nároky 1, 12 hlavní žádosti zahrnují vynálezeckou činnost.

Ani další dokumenty tak nevedou k nárokovanému řešení. V důsledku toho je předmět nároku 1 založen na vynálezecké činnosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 800/22

Oponent podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu a zachování evropského patentu v uděleném znění.

Senát se rozhodl využít své pravomoci nepřipustit řadu argumentů založených na nedostatku vynálezecké činnosti

předmětu nároku 1 hlavní žádosti, když se vyjde z dokumentu D1 (čl. 12(3), 12(5) RPBA 2020).

Senát se domníval, že tvrzení uvedená v odůvodnění stížnosti nebyla dostatečně podložena, aby senátu a majiteli patentu poskytla dostatečné informace k tomu, aby porozuměli argumentům potvrzujícím tvrzení oponenta.

Oponent zejména předložil pouze nástin svých argumentů, které měly být v případě potřeby uvedeny v úplných podrobnostech. Navíc se tento nástin týká pouze některých pomocných žádostí, nikoli diskutované hlavní žádosti.

Z tohoto důvodu se senát rozhodl nepřipustit námitku neexistence vynálezecké činnosti na základě dokumentu D1, neboť tato linie útoku nebyla v odůvodnění stížnosti vůbec podložena.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2158/21

Stížnost oponenta směřovala proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu proti napadenému evropskému patentu. Nárok 1 tohoto patentu tak, jak byl udělen, se týkal pulzního odporu pro měnič ve vyšším rozsahu napětí a výkonu.

V řízení vyvstala otázka přijetí nové argumentační linie ohledně formulace objektivního technického problému do stížnostního řízení (čl. 12(4) RPBA).

Oponent v odůvodnění stížnosti tvrdil, že objektivním technickým problémem bylo zlepšit regulaci energetického obsahu stejnosměrného meziobvodu. V napadeném rozhodnutí byl přitom tento problém formulován jako zvýšení dielektrické pevnosti pulzního odporu. Ač senát nebyl zcela přesvědčen o tom, že nový objektivní technický problém byl přípustným způsobem předložen a udržován již v prvním stupni řízení, využil svého uvážení podle čl. 12(4) RPBA, aby umožnil zařazení této změny do stížnostního řízení.

Předně senát považuje objektivní technický problém formulovaný oponentem jako zlepšení regulace energetického obsahu stejnosměrného meziobvodu za vhodnější než zvýšení dielektrické pevnosti. Zlepšená regulace

energetického obsahu je zejména v souladu se zveřejněním napadeného patentu.

Senát rovněž dospěl k závěru, že objektivní technický problém nově formulovaný oponentem není zcela nezávislý na objektivním technickém problému, na kterém je založeno napadené rozhodnutí, ale představuje jeho specifikaci, která bere v úvahu rozlišovací znaky mnohem více než pouhé zvýšení dielektrické pevnosti.

Dále senát vzal v úvahu, že nový objektivní technický problém nevyvolává žádné nové složité otázky, které nebyly předmětem předchozího řízení. Použití objektivního technického problému formulovaného oponentem pro posouzení vynálezecké činnosti tedy není v rozporu s procesní ekonomikou.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 644/22

Napadený evropský patent se týkal nanášení povlaku na vnější povrch předmětu vyrobeného člověkem, který je určen k alespoň částečnému ponoření do vody. Stížnost podal majitel patentu proti rozhodnutí odporové divize zachovat patent v pozměněné podobě.

Při ústním jednání předložil majitel patentu upravený soubor nároků, který pak na konci jednání podal jako hlavní žádost. Nově podaný soubor nároků odpovídal nárokům 1 až 13 uděleného patentu, přičemž byly vypuštěny sporné nároky 14 a 15.

Podání této žádosti poprvé při ústním jednání představuje změnu stížnostního případu majitele patentu, jejíž přijetí podléhá podmínkám stanoveným v čl. 13(2) RPBA, jmenovitě že existují výjimečné okolnosti, které byly odůvodněny přesvědčivými důvody.

Oponent požadoval nepřijetí této žádosti do řízení vzhledem k jejímu pozdnímu podání, neboť námitky proti nárokům 14 a 15 byly podány již v odporovém řízení a ve vyjádření ke stížnostním důvodům, avšak majitel patentu na ně nereagoval.

Senát se však ztotožnil s majitelem patentu v tom, že vypuštění sporných nároků i v této pozdní fázi řízení urychluje stížnostní řízení, a je tak ve prospěch procesní

ekonomie. V důsledku vypuštění těchto nároků dále nevystává žádná nová otázka a diskuse se omezuje na sporné body nároku 1 uděleného patentu, k nimž měl oponent již možnost zaujmout stanovisko.

Senát se tedy domníval, že existují výjimečné okolnosti ve smyslu čl. 13(2) RPBA, a proto připustil tuto novou žádost do stížnostního řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 2021/20

Stížnost byla podána proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky, která se týkala kódování obrazových dat.

V řízení před stížnostním senátem vyvstala otázka přijetí čtvrté pomocné žádosti do řízení.

Podle čl. 12(6) druhé věty RPBA nesmí senát připustit žádosti, skutečnosti, námítky nebo důkazy, které měly být předloženy nebo které již nebyly udržovány v řízení vedoucím k napadenému rozhodnutí, ledaže by okolnosti stížnostního případu odůvodňovaly jejich přijetí.

Senát byl toho názoru, že čtvrtá pomocná žádost měla být podána již v řízení vedoucím k vydání napadeného rozhodnutí. Jak vyplývá ze zápisu z ústního jednání před průzkumovou divizí, přihlašovatel se v reakci na závěr, že projednávaná třetí pomocná žádost nespĺňuje požadavky čl. 123(2) EPC, rozhodl nepodávat další žádosti. Kromě toho provedená změna nároku 1 nemá ekvivalent v původních nárocích a není zahrnuta v žádném souboru nároků předložených před průzkumovou divizí. Přihlašovatel nadto nepoukázal na žádné okolnosti, které by přijetí čtvrté pomocné žádosti odůvodňovaly.

Pokud by senát tuto žádost do stížnostního řízení připustil, musel by buď prozkoumat nový předmět a rozhodnout o něm poprvé – což by bylo v rozporu s primárním předmětem stížnostního řízení, kterým je přezkum napadeného rozhodnutí (viz čl. 12(2) RPBA) – nebo by musel případ postoupit průzkumové divizi. Obě možnosti by byly v rozporu se zásadou procesní ekonomie.

Čtvrtá pomocná žádost proto nebyla přijata do řízení.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1904/21

Stížnost podal oponent proti rozhodnutí odporové divize o zamítnutí odporu.

Nárok 1 uděleného patentu se týkal sestavy žilního přístupového portu určeného k implantaci do pacienta. Příruba tohoto portu obsahovala znaky vytvořené lisováním a tvořené otvory v této přírubě, jako by byly vyříznuty nebo vyraženy z příruby.

Senát dospěl k závěru, že napadený patent popisuje vynález tak jasně a úplně, aby jej odborník v oboru dokázal uskutečnit (čl. 100(b) EPC).

Výkresy 11 až 13 odhalují dva způsoby provedení vynálezu, přičemž v obou provedeních jsou znaky tvořeny otvory v přírubě, jako by byly vyříznuty nebo vyraženy z příruby.

Oponent namítal, že není možno lisovat přírubu s otvory a zároveň tyto otvory vyříznout nebo vyrazit. Podle znění nároku 1 však nemusí být otvory v přírubě vyříznuty nebo vyraženy, ale pouze budou mít vzhled otvorů, které byly vyříznuty nebo vyraženy. Odborníkovi v oboru jsou známy standardní techniky pro lisování předmětů, jako je přístupový port. Tyto techniky zahrnují použití lisovacích forem k výrobě příruby s otvory tak, že tyto otvory připomínají otvory, které jsou vyříznuty nebo vyraženy z příruby.

Senát proto neshledal důvod se odchýlit od rozhodnutí odporové divize ohledně uskutečnitelnosti vynálezu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 26/23

Stížnost byla podána majitelem patentu proti rozhodnutí odporové divize o zrušení napadeného evropského patentu. Tento patent se týkal univerzálního kloubu s konstantní rychlostí.

Z dokumentu nejbližšího stavu techniky nebyl znám znak nároku 1 pomocné žádosti, „kde je klec kuličkového ložiska vytvořena tak, že kontaktní bod axiálního kontaktního povrchu, který se dotýká kuličky přenášející krouticí moment, je umístěn v bodě mezi 1/8 a 1/12 od vnitřního konce k vnějšímu konci tohoto kontaktního povrchu.“

Majitel patentu s odkazem na popis uvedl, že tento znak měl technický účinek zlepšení možného pracovního úhlu kloubu. Senát nepovažoval tento argument za přesvědčivý, protože příslušný odstavec popisu odkazuje především na nárokové rozměry, tj. že kontaktní bod axiálního kontaktního povrchu může být umístěn v bodě mezi 1/8 a 1/12 od vnitřního konce k vnějšímu konci tohoto kontaktního povrchu. Z patentu přitom není jednoznačné, zda je uvedené zlepšení způsobeno výhradně volbou polohy kontaktního bodu nebo obvodovým prostorem klece nebo kombinací obou.

Senát dále dospěl k závěru, že v patentu není jednoznačně uveden účinek tvrzený majitelem pro prokázání vynálezecké činnosti. Řešeným problémem je tedy určit kontaktní bod axiálního kontaktního povrchu s kuličkou přenášející kroučící moment.

Tento znak se rovná pouze výběru rozměrů, ke kterým by odborník v oboru dospěl jednoduše použitím procesu pokusu a omylu jako součásti své obvyklé činnosti. Předmět nároku 1 pomocné žádosti tedy nezahrnuje vynálezeckou činnost.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 602/22

Stížnost byla podána proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky z důvodu nedostatku vynálezecké činnosti.

Nárok 1 hlavní žádosti byl veden na způsob poskytování nápoje z postmixového systému pro vydávání nápojů. Vynález navrhuje smíchat dva nápoje z postmixu v jednom nalití, přičemž každý nápoj obsahuje alespoň dvě složky.

Kola a syčené šťávy jsou nápoje, které mají alespoň dvě složky. Uživatel může ovlivňovat složení míchaného nápoje prostřednictvím uživatelského rozhraní (viz dokument D15 ze stavu techniky). Tento dokument popisuje případné protřepání konečného koktejlu před vydáváním homogenní směsi v jednom nalití.

Přihlašovatel argumentoval, že se uvedený dokument týkal vydávání nápojů z premixu, kdy se vydávají hotové nápoje, nikoli postmixu, kdy se nápoje míchají až při jejich vydávání a kdy se obvykle ředí sirup vodou.

Senát byl však toho názoru, že odborník v oboru neomezí „postmix“ na sirup a vodu, ale obecně by pojem postmix chápal tak, že nápoje se mísí až tehdy, když jsou vydávány, a nejsou skladovány jako hotové nápoje v dávkovači jako u dávkovače premixu.

Protože se nárok 1 týká zejména výdeje míchaných nápojů, odborník v oboru by v kontextu nároku 1 pochopil, že „nápoj z postmixu“ se obecně týká nápoje, který je smíchán až tehdy, když je nápoj vydáván, a že je možno míchat i jiné složky, než je sirup a voda. V případě dokumentu D15 se například míchá gin s pomerančovým džusem.

Podle senátu dokument D15 popisuje všechny znaky nároku 1 hlavní žádosti, tento nárok tak není vzhledem k tomuto dokumentu nový (čl. 52(1), čl. 54(1) a 54(2) EPC).

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1958/20

Přihlašovatel podal stížnost proti rozhodnutí průzkumové divize o zamítnutí evropské patentové přihlášky z toho důvodu, že předmět nároků hlavní žádosti nesplňoval požadavky čl. 54(1), 83 a 84 EPC.

Nárok 1 hlavní žádosti se týkal displeje upevněného na hlavě (HMD), obsahujícího modul pro seřizování displeje vytvářející upravená zobrazovací data „pro kompenzaci vzdálenosti uražené HMD“ tak, aby „bylo sníženo zkreslení způsobené pohybem HMD“, ale bez jasného definování toho, jak je pohybem vyvolané zkreslení účinně snižováno.

To se rovná definování nárokováného zařízení z hlediska pouhého výsledku, kterého má být dosaženo, namísto jeho definování z hlediska technických znaků odpovídajících za dosažení tohoto nárokováného výsledku. Podle ustálené judikatury stížnostních senátů je takové vymezení nárokováného předmětu v rozporu s požadavkem čl. 84 EPC.

Jediný znak v nároku 1, který by mohl být považován za relevantní pro otázku, jak dosáhnout nárokováného výsledku, se týká upravených hodnot pixelů, které jsou hodnotami pro pixely umístěné v určité „odsazené

vzdálenosti“. Avšak ze znění nároku není zřejmé, jak se tato „odsazená vzdálenost“ určuje nebo vypočítá. Není tak jasné, jak je ve skutečnosti dosaženo požadovaného výsledku v nároku 1.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1759/21

Stížnost majitele patentu směřovala proti rozhodnutí odporové divize o zrušení napadeného evropského patentu mj. z důvodu podle čl. 100(c) EPC.

Nárok 1 hlavní žádosti se týkal reluktančního motoru. V napadeném rozhodnutí odporová divize dospěla k závěru, že znak, který byl zahrnut do nároku 1 hlavní žádosti v průběhu průzkumového řízení, týkající se uspořádání ventilátoru ve vztahu k rotoru a kódovacímu kotouči, byl původně popsán pouze v neoddělitelném spojení s jinými znaky.

Senát seznal, že uvedený znak je v původní přihlášce popsán spolu s dalšími znaky rotorového systému a konstrukce motoru. Odborník v oboru by některé ze znaků popsaných ve spojení s ventilátorem považoval za implicitně obsažené v nároku 1, jako je neotočné spojení rotoru a kódovacího kotouče s tělesem osy rotoru. Další znaky, které jsou zmíněny v souvislosti s příkladným provedením popsaným v patentu, jako je specifické konstrukční řešení satoru a jeho uložení a také typ neotočného připojení ventilátoru, však nejsou zahrnuty.

Podle přesvědčení senátu tato okolnost sama o sobě nestačí k závěru o existenci nepřípustného přechodného zobecnění. Je třeba zodpovědět otázku, zda izolované zahrnutí uvedeného znaku do nároku 1 konfrontuje odborníka v oboru s technickým učením, které nelze přímo a jasně převzít z původní přihlášky.

Senát je přesvědčen, že tato otázka by měla být v projednávané věci zodpovězena záporně. Přítomnost ventilátoru v rotoru byla nepochybně známým opatřením pro chlazení rotoru. Navíc v původní přihlášce není nic, co by naznačovalo konkrétní funkční nebo konstrukční vztah ventilátoru k jiným prvkům motoru nebo rotorového systému. Sporný znak je popsán v původní přihlášce takovým způsobem, že by ho odborník v oboru interpretoval jako izolované technické učení.

Podle názoru senátu tedy zahrnutím sporného znaku do nároku 1 není odborník v oboru konfrontován s technickým učením, které by nemohl najít v původní přihlášce. Z tohoto důvodu senát rozhodl, že odporový důvod podle čl. 100(c) EPC není v rozporu se zachováním napadeného patentu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1654/22

Vynález, který byl základem napadeného evropského patentu, se týkal způsobu přípravy sterilní kompozice pro injekční podání, obsahující kyselinu hyaluronovou, který zahrnuje přidání hydrochloridu mepivakainu jako anestetika. Tato kompozice může být sterilizována bez významného ovlivnění stability gelu kyseliny hyaluronové.

Senát uvedl, že způsob zahrnující smíchání kyseliny hyaluronové, mepivakainu a derivátu kyseliny askorbové a následné vystavení směsi sterilizaci teplem patří ke stavu techniky (jedno provedení z dokumentu D2).

Senát se neztotožnil se závěrem odporové divize, která uvedené provedení neuvažovala z hlediska hodnocení vynálezecké činnosti, protože neexistoval příklad nebo vodítko k výběru právě tohoto provedení.

V tomto směru senát uvedl, že v judikatuře neexistuje žádný požadavek, že provedení ze stavu techniky musí být doloženo příkladem, aby mohlo být zohledněno při posuzování vynálezecké činnosti. Rovněž neexistuje požadavek, aby dosavadní stav techniky obsahoval jakékoli vodítko, návrh nebo podnět k výběru konkrétního provedení pro další vývoj, aby se toto provedení mohlo kvalifikovat jako výchozí bod v přístupu „problém a jeho řešení“.

Kritéria vyvinutá v judikatuře spočívají především v tom, že výchozím bodem nebo „nejbližším dosavadním stavem techniky“ je obvykle dokument ze stavu techniky, který popisuje předmět koncipovaný pro stejný účel nebo zaměřený na stejný cíl jako nárokový vynález a který má nejvíce společných relevantních technických znaků. Není sporu o tom, že dokument D2, včetně kteréhokoli z jeho konkrétních provedení, tato kritéria splňuje.

Ale kromě těchto širokých kritérií existuje také ustálená judikatura, že pokud má odborník v oboru na výběr

z několika proveditelných cest, které by mohly vést k vynálezu, zdůvodnění přístupu „problém a jeho řešení“ vyžaduje, aby byl vynález posuzován ve vztahu ke všem těmto možným cestám, než může být uznána vynálezecská činnost. Naopak pokud je vynález odborníkovi zřejmý s ohledem na alespoň jednu z těchto cest, pak chybí vynálezecká činnost. Má-li být vynálezecká činnost odmítnuta, nepotřebuje výběr výchozího bodu žádné konkrétní odůvodnění, protože nárokový vynález musí být nezřejmý s ohledem na jakýkoli dosavadní stav techniky (viz T 261/19, T 1112/19, T 574/19).

Pouhá skutečnost, že použití mepivakainu není doloženo příkladem, neznamená, že dokument D2 je v tomto ohledu spekulativní nebo nerealistický. Je tomu tak proto, že tento dokument uvádí příklady ukazující úspěšné použití jiných anestetik, včetně blízce příbuzného lidokainu. Není tedy důvod považovat zmínku o mepivakainu v tomto dokumentu za nerealistický výchozí bod.

Z těchto důvodů se senát uvažoval příslušné konkrétní provedení z dokumentu D2 za výchozí bod pro hodnocení vynálezecké činnosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 471/22

Oponent podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněné podobě.

Vynález se týkal způsobu výroby škrticí klapky s kuličkovým ložiskem získaným práškovou metalurgií, zejména pro použití v letectví.

Dokument nejbližšího stavu techniky popisoval způsob výroby škrticí klapky pro použití v letectví. Tento dokument však ani implicitně nepopisoval slinování ocelového prášku o určitém chemickém složení, aby se získala slinutá ocel.

Problém, který má vyřešit současný patent, je poskytnout vylepšený způsob pro výrobu škrticí klapky. Je navrženo řešení tohoto problému způsobem podle nároku 1, vyznačující se tím, že (i) výroba kuličkového ložiska zahrnuje krok slinování ocelového prášku o určitém složení tak, aby se získala slinutá ocel, a (ii) tato slinutá ocel je tvarována pro vytvoření alespoň jednoho z vnějších a vnitřních prstenců.

Tento problém je vyřešen, protože kombinace určitého složení s procesem slinování vede k menšímu počtu defektů. Je tak třeba zjistit, zda je navrhované řešení z hlediska dosavadního stavu techniky zřejmé či nikoli.

Dokument nejbližšího stavu techniky pouze uvádí, že lze použít vhodná kuličková ložiska, ale nedefinuje, co je považováno za vhodné. Kromě toho není zveřejněno složení oceli a způsob výroby kuličkových ložisek.

Další dokumenty ze stavu techniky popisují rychlořezné oceli, případně vyráběné práškovou metalurgií, ale bez vztahu ke škrticím klapkám či kuličkovým ložiskům, případně nepopisují určité složení podle nároku 1.

Ani další dokumenty tak nevedou k nárokovanému řešení. V důsledku toho je předmět nároku 1 založen na vynálezecké činnosti.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1566/21

Byly podány stížnosti majitelem patentu a oponentem proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění.

Vynález se týká polykatelného zařízení pro dodávání léčiv, které řeší problém chemické degradace jednoho nebo více léčiv obsažených v přípravku po jeho spolknutí, pokud se toto léčivo či léčiva uvolní v dutině gastrointestinálního (GI) traktu.

Polykatelné zařízení podle uděleného nároku 1 obsahuje pouzdro, člen pronikající tkání a spouštěč. Člen pronikající tkání je vytvořen z přípravku pevného léčiva obsahujícího alespoň jedno léčivo, které by chemicky degradovalo nebo mělo škodlivý účinek na pacienta, pokud by se uvolnilo v dutině GI traktu. Člen pronikající tkání je zadržován uvnitř pouzdra a je konfigurován tak, aby se vysunul z pouzdra a do stěny dutiny pohybem spouštěče tak, že tento člen pronikající tkání zůstává uvnitř stěny dutiny a uvolňuje léčivo.

Senát nebyl přesvědčen o námitce ohledně rozšíření nad rámec původního podání v souvislosti se znaky přidávanými k nároku 1 z popisu. Ani zahrnutí některých znaků z výkresů nevedlo k nepřipustnému rozšíření, protože není

zřejmá žádná neoddělitelná souvislost mezi těmito znaky a jakýmkoli jiným znakem výkresů.

Senát nepřisvědčil ani námitce oponenta ohledně neuskutečnitelnosti vynálezu. Oponent namítal, že inhibice škodlivého účinku nebo chemické degradace léčiva byl výsledek, kterého bylo třeba dosáhnout, a že popis neposkytl žádné příklady, aby bylo možné pochopit, do jaké míry by měl být snížen jakýkoli škodlivý účinek nebo chemická degradace, aby byl splněn požadavek na inhibici takového účinku.

Otázka, jak velké snížení je nutné, aby spadalo pod pojem „inhibice“, je totiž podle senátu otázkou jasnosti a jasnost není odporovým důvodem. Senát byl přesvědčen, že je vynález v popisu, co se týče způsobu inhibice škodlivého účinku a funkce zařízení, vysvětlen dostatečně jasně, aby jej odborník v oboru dokázal uskutečnit.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 547/22

Stížnosti obou účastníků směřovaly proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění. Během ústního jednání před senátem majitel patentu svou stížnost stáhl.

Senát se ztotožnil s názorem odporové divize v napadeném rozhodnutí, že předmět nároku 1 v pozměněném znění je založen na vynálezecké činnosti.

Předmět tohoto nároku 1 se liší od lodního pohonu podle dokumentu nejbližšího stavu techniky v několika znacích, přičemž pouze jediný z nich (že přenosové zařízení je navrženo jako samomazné) může ospravedlnit vynálezeckou činnost. Ostatní odlišující znaky byly senátem shledány jako samozřejmá, standardní opatření.

Senát se řídil prohlášením majitele patentu, že „samomaznost“ ve smyslu napadeného patentu znamená, že není třeba používat žádná maziva a že mazání přenosového zařízení je bez maziv obsahujících minerální olej.

Mazání vodou, jak je uvedeno v jiném dokumentu ze stavu techniky, proto nepředstavuje „samomaznost“ ve smyslu napadeného patentu. Senát přitom neshledal, že

by přenosové zařízení z nejbližšího stavu techniky bylo navrženo jako samomazné, a ani další dokumenty ze stavu techniky neřeší úpravu přenosového zařízení tak, aby bylo samomazné.

Stížnost byla proto zamítnuta.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1276/22

Stížnosti byly podány majitelem patentu i oponentem proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění. Udělený patent se týkal způsobu výroby tmavě hnědého přírodního kakaového výrobku.

Po oznámení sdělení senátu podle čl. 15(1) RPBA podal majitel novou sadu pomocných žádostí a požádal o připuštění těchto žádostí do řízení.

Senát shledal, že některé z těchto pomocných žádostí odpovídaly pomocným žádostem, které byly podány již v řízení před odporovou divizí. Jak však správně uvedl oponent, majitel se těmito žádostmi nezabýval ve svém vyjádření uvádějícím stížnostní důvody ani v odpovědi na stížnostní důvody oponenta.

S ohledem na výše uvedené se přijetí těchto pomocných žádostí řídí čl. 13(2) RPBA. Podle čl. 13(2) RPBA jakákoli změna ve stížnostním případě účastníka učiněná po oznámení sdělení podle čl. 15(1) RPBA se v zásadě nebere v úvahu, pokud nenastanou výjimečné okolnosti, které dotčený účastník odůvodní přesvědčivými důvody.

Senát shledal, že neexistují žádné výjimečné okolnosti, které by mohly podpořit posouzení těchto žádostí v rámci stížnosti. Předběžné stanovisko uvedené ve sdělení senátu je založeno pouze na argumentech předložených účastníky v jejich stížnostních důvodech a replice. Žádná nová otázka nebyla vznesena z vlastního podnětu senátu. Za těchto okolností nelze negativní předběžné stanovisko senátu považovat za výjimečné okolnosti.

V důsledku toho nebyly tyto pomocné žádosti vzaty v úvahu podle čl. 13(2) RPBA.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1670/21

Stížnost podal oponent proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění. Nárok 1 příslušné žádosti se týkal uspořádání dvoufázového tepelného výměníku.

Ohledně přijetí této žádosti v průběhu odporového řízení senát uvedl, že tato žádost byla podána po lhůtě stanovené odporovou divizí podle pravidla 116(1) EPC. Nebylo zpochybněno, že žádost byla podána pozdě. Odporová divize zkoumala přípustnost této žádosti s přihlédnutím k její relevanci *prima facie*, přičemž zohlednila okolnosti plynoucí z vývoje řízení. Odporová divize tak nepoužila nesprávnou normu ani neuplatnila své uvážení nepřiměřeně, čímž nepřekročila příslušné meze (viz G 7/93).

Podle názoru senátu dále tato žádost splňuje podmínku čl. 83 EPC, neboť odborník v oboru by věděl, jak reprodukovat znak „dvoufázový tepelný výměník“, neboť by si uvědomil, že se tento pojem týká tepelného výměníku, ve kterém se použitá tekutina může měnit mezi kapalným skupenstvím a plyným skupenstvím. Výklad oponenta, že by se pojem „dvoufázový“ mohl vztahovat pouze na materiál tepelného výměníku, neshledal senát jako přesvědčivý, neboť nedává z technického hlediska smysl. Odborník v oboru by vyloučil takový výklad, který je v rozporu s jeho obecnými technickými znalostmi.

Kromě toho musí být při posuzování požadavků čl. 83 EPC vzat v úvahu patent jako celek, včetně popisu a výkresů. Popis a výkresy dokreslují tepelný výměník vhodný – díky své konstrukci – pro použití s kapalinou, která mění skupenství. Odborník v oboru má proto v patentu všechny potřebné informace pro reprodukci znaku „dvoufázový tepelný výměník“.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1278/22

Jeden z oponentů podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize o zachování evropského patentu v pozměněném znění.

Podle senátu předmět nároku 1 zahrnoval vynálezce činností (čl. 56 EPC). Senát souhlasil s oponentem, že

nejbližší stav techniky k předmětu nároku 1 představuje dokument popisující věž větrné turbíny. Rovněž souhlasil s tím, že věže větrných turbín mají zvláštní konstrukci a podléhají jiným předpisům a požadavkům než jiné výškové budovy a jejich výtahy.

Dále bylo nesporné, že předmět nároku 1 se liší od věže větrné turbíny známé z dokumentu nejblíže stavu techniky v následujících rozlišovacích znacích:

- horní příčný prvek umístěný nad kabinou výtahu a způsobený k vedení podél tažného ocelového lana a/ nebo bezpečnostního ocelového lana, a
- nosná konstrukce, která je uzpůsobena k tomu, aby podpírala horní příčný prvek a v podstatě bránila jeho pohyb ve směru dolů a ve vodorovném směru, a aby umožňovala pohyb horního příčného prvku směrem nahoru, přičemž
- tato nosná konstrukce tvoří část pracovní plošiny nebo plotu plošiny podél šachty výtahového systému.

Pokud jde o technický účinek těchto znaků, oba účastníci uznali, že v první řadě je tím zabráněno kývání a zamotávání kabelů, a tím i narážení do konstrukcí nebo prvků uvnitř věže větrné turbíny. Senát také souhlasí s tím, že tento účinek lze jednoznačně přičíst prvním dvěma rozlišovacím znakům. Objektivní technický problém řešený předkládaným vynálezem lze tedy jako „poskytnutí prostředků pro zabránění poškození jiných součástí věže větrné turbíny“.

Senát došel k závěru, že řešení definované v nároku 1 není zřejmé ze stavu techniky. Zejména by odborník v oboru nedospěl ke znaku, že nosná konstrukce tvoří část pracovní plošiny nebo plotu plošiny, protože k tomu neexistuje žádná pobídka, a to ani na základě obecných znalostí odborníka v oboru.

Výhody a jednoduchost nárokováného řešení mohou být odborníkovi v oboru po získání znalosti tohoto řešení nápadně jasné. Navrhování nosné konstrukce tak, aby tvořila část pracovní plošiny nebo plotu plošiny, se však nepovažuje za zřejmé, protože odborník v tomto směru nemá žádnou nápoděvu nebo podnět. Jakékoli takové poznatky mohou být založeny pouze na nepřipustném použití zpětného pohledu.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1844/21

Odvolání majitelů patentu směřuje proti rozhodnutí odporové divize o zrušení evropského patentu.

Nárok 1 uděleného patentu se týkal kompozice ethylenového kopolymeru, přičemž předmět nároku 1 se lišil od příkladu 1 z dokumentu nejbližšího stavu techniky v tom, že ethylenový kopolymer vykazoval zvýšené hodnoty modulu deformačního zpevnění oproti stavu techniky.

Podle majitelů byly technickými účinky, které lze přičíst uvedenému znaku, vyšší odolnost vůči zrychlenému testu tečení a vyšší odolnost proti nárazu podle Charpyho při nízké teplotě. V této souvislosti odkázali na rozhodnutí T 500/89, v němž příslušný senát konstatoval, že skutečnost, že jednotlivé oblasti parametrů jsou samy o sobě známé, neznamená, že je zřejmé, že je lze kombinovat k vyřešení problému podle napadeného patentu. Účelem napadeného patentu dále bylo poskytnout kompozici pro výrobu trubek odpovídající určité normě, přičemž kompozice ze stavu techniky tento požadavek nesplňovaly.

Pokud jde o objektivní technický problém, senát sdílel názor odporové divize a oponenta. Podle ustálené judikatury lze výhodný účinek prokázaný ve srovnávacím testu považovat za indicii vynálezecké činnosti. Pokud jsou srovnávací testy zvoleny k prokázání vynálezecké činnosti na základě zlepšeného účinku, povaha srovnání s nejbližším stavem techniky musí být taková, aby bylo přesvědčivě prokázáno, že údajná výhoda nebo účinek má svůj původ v rozlišovacím znaku vynálezu ve srovnání s nejbližším stavem techniky.

Srovnávací příklad předložený majiteli přitom nemůže být reprezentativní pro příklad 1 z nejbližšího stavu techniky. Dosažený účinek je totiž spojen se dvěma znaky a není tak znám účinek spojený se samotným rozlišovacím znkem. Senát proto formuloval problém, který je třeba vyřešit, jako poskytnutí alternativní kompozice ethylenového kopolymeru vhodného pro trubky s vysokou odolností proti praskání.

Zvýšení modulu deformačního zpevnění přitom senát shledal jako zřejmou možnost pro odborníka, který si přeje poskytnout alternativní kompozici ethylenového

kopolymeru. Předmět nároku 1 tak postrádá vynálezcečnou činnost.

K rozhodnutí stížnostního senátu EPÚ T 1472/21

Oponent podal stížnost proti rozhodnutí odporové divize, která napadený patent zachovala v pozměněném znění.

Nárok 1 se týkal sprchové toalety. Tento nárok ve verzi, kterou odporová divize shledala jako přípustnou, zahrnoval znak, podle kterého je snímač nebo spínač navržen tak, aby se spustil časově nezávisle, když je překročena nastavená hodnota v bojleru nebo nádrži na čerstvou vodu sprchové toalety.

Sporná otázka byla, zda změna v tomto nároku 1 ve srovnání s uděleným nárokem 1 zahrnutím znaku „časově nezávisle“ splňuje požadavky čl. 123(2) EPC. Tento pojem nebyl v původně podané přihlášce uveden doslovně.

Majitel uvedl, že tato změna vycházela z původního popisu, podle něhož má vynález zabránit důsledkům nefunkčnosti uzavíracího ventilu, které by mohly vést k ekonomickým nebo konstrukčním škodám v případě dlouhodobé nepřítomnosti uživatele. Sledování podle vynálezu tak musí být nezávislé na době nepřítomnosti uživatele, a tedy „časově nezávislé“.

Pro senát to však nepředstavuje dostatečný základ pro provedenou změnu. I kdyby příslušné pasáže popisu mohly být vyloženy jako „časově nezávislé“, tato kvalifikace by ovlivnila celé bezpečnostní opatření podle vynálezu, včetně ovládání ventilu. „Časově nezávislá“ změna v příslušném znaku nároku se však týká pouze spouštěcích vlastností snímače nebo spínače, pro které neexistuje žádný bezprostřední a jasný popis týkající se časové závislosti v napadeném patentu. Přidaný znak v nároku 1 tedy obsahuje zobecnění alespoň do té míry, že podle původního popisu by sledování snímače nebo spínače a ovládání ventilu muselo být také „časově nezávislé“.

Senát tak shledal, že uvedená změna znaku je založena na nepřípustném zobecnění obsahu podané přihlášky, a proto porušuje požadavky čl. 123(2) EPC. ✓

RNDr. Jana Klimentová, Ph.D.

Vybraná rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie a **předběžné otázky** **ve věcech duševního** **vlastnictví za období** **červenec 2025**

Rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie jsou zveřejněna na www.curia.europa.eu v plném znění. V tomto příspěvku budou uvedeny zkrácené verze vybraných rozhodnutí či základní informace o nich. Elektronická verze tohoto příspěvku obsahuje i hypertextové odkazy na plná znění rozhodnutí a případně též na tiskovou zprávu, pokud byla pro dané rozhodnutí vydána.

1. **Tribunál potvrdil neplatnost čtyř prostorových ochranných známek Evropské unie tvořených tvarem Rubikovy kostky**

Elektronický text tohoto příspěvku je vybaven hypertextovými odkazy na právní předpisy, ostatní citovanou judikaturu, jakož i na rejstříkové údaje dotčených práv duševního vlastnictví.

Rozsudky Tribunálu (šestého senátu) ze dne 9. července 2025

ve věcech T-1170/23, T-1171/23, T-1172/23 a T-1173/23¹

Spin Master Toys UK Ltd proti Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO)

¹ Pro toto rozhodnutí vydal Soudní dvůr dne 9. července 2025 [tiskovou zprávu č. 86/25](#), která je dostupná v angličtině na www.curia.europa.eu.

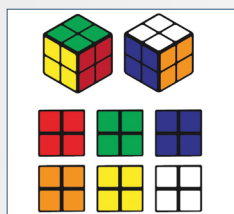
Právní rámec:

- Čl. 7 odst. 1 písm. e) (ii) nařízení Rady (ES) č. 207/2009 o ochranné známce Společenství (zápisná nezpůsobilost označení tvořených výlučně tvarem výrobku, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku)²

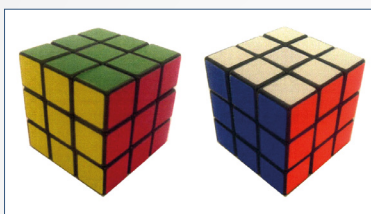
Skutečnosti předcházející sporu:

V roce 2013 podala společnost Verdes Innovations SA u EUIPO čtyři návrhy na prohlášení neplatnosti ochranných známek EU zapsaných právní předchůdkyní společnosti Spin Master Toys UK mezi lety 2008 a 2012 pro „trojrozměrný hlavolam“.

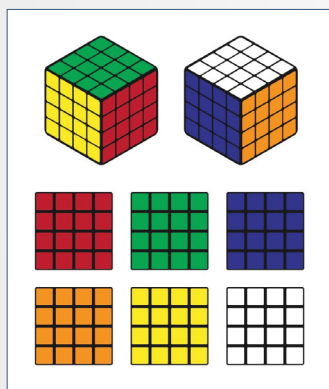
Jedná se o následující trojrozměrné ochranné známky EU:

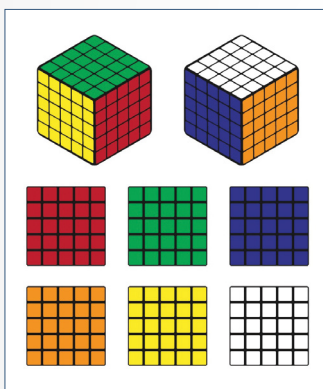
Obr. 1: OZ EU č. 009975681

Obr. 2: OZ EU č. 5696232

Obr. 3: OZ EU č. 9976135

Obr. 4: OZ EU č. 9976788

Zdroj: Obr. 1 – 4 Databáze ochranných známek platných v České republice (upv.gov.cz)

EUIPO vyhověl návrhům na prohlášení sporných ochranných známek za neplatné.³ Měl za to, že barvy čtverců na každé straně kostky byly základním charakteristickým znakem ochranných známek a tvořily nedílnou součást součástí jejich tvaru. Konstatoval, že kombinace šesti různých barev byla nezbytná k získání technického výsledku. A v podstatě dospěl k závěru, že tyto ochranné známky byly zapsány v rozporu s unijním právem.

Společnost Spin Master Toys UK napadla tato rozhodnutí u Tribunálu Evropské unie a tvrdila, že sporné ochranné známky mají základní vlastnosti, které nespočívají výlučně ve tvaru a které v každém případě nejsou nezbytné pro získání technického výsledku.

Klíčové body z rozhodnutí:

Úvodem Tribunál připomíná, že důvod pro zamítnutí zápisu označení, které je tvořeno výlučně tvarem výrobku, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku, se uplatní, pokud jsou všechny základní charakteristiky dotčeného tvaru funkční. V tomto kontextu musí být výraz „základní vlastnosti“ chápán tak, že odkazuje na nejdůležitější prvky označení, a nikoli na drobné nahodilé prvky (bod 65 T-1170/23, T-1172/23 a T-1173/23, bod 64 T-1171/23)

Základní vlastnosti dotčených ochranných známek jsou:

- tvar krychle;
- mřížková struktura oddělující malé čtverečky na každé ze šesti stran krychle;
- odlišení těchto malých čtverečků na každé straně kostky pomocí šesti základních barev (červená,

² V současné úpravě je to řešeno v čl. 7 odst. 1 písm. e) (ii) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1001 o ochranné známce Evropské unie. V české právní úpravě nalezneme odpovídající úpravu v § 4 písm. e) zákona č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, která vychází z čl. 4 odst. 1 písm. e) harmonizační směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/2436, kterou se sblíží právní předpisy členských států o ochranných známkách.

³ Řízení bylo na dlouhou dobu přerušeno do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o návrhu na prohlášení neplatnosti trojrozměrné ochranné známky Evropské unie, která černobíle znázorňuje trojrozměrný hlavolam nazvaný Rubikova kostka, a to rozsudkem ze dne 24. října 2019, Rubik's Brand v. EUIPO – Simba Toys (Tvar kostky s povrchy s mřížkovou strukturou), T-601/17 (viz také tisková zpráva č. 131/19). Soudní dvůr rozsudkem C-936/19 P nevyhověl kasačnímu opravnému prostředku podanému proti tomuto rozsudku Tribunálu. Tomu předcházel Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. listopadu 2016, Simba Toys GmbH & Co. KG/ EUIPO (C-30/15 P, viz také tisková zpráva 122/16, viz též příspěvek v časopise Průmyslové vlastnictví 2017, č. 1, s. 26–31), kterým Soudní dvůr zrušil rozsudek Tribunálu (T-450/09, viz také tisková zpráva 158/14) a rozhodnutí EUIPO, které potvrdili zápis tvaru Rubik's cube jako ochranné známky Unie (viz též příspěvek v časopise Průmyslové vlastnictví. 2015, č. 1, s. 24–28).

zelená, modrá, oranžová, žlutá a bílá), která umožňuje jejich rozlišení a vytváří mezi nimi kontrastní účinek. (bod 75 T-1170/23, T-1172/23 a T-1173/23, bod 74 T-1171/23)

Zprv má Tribunál za to, že šest specifických barev umístěných na stranách kostky a jejich údajné „specifické uspořádání“ nepředstavují základní vlastnost zpochybněných ochranných známek. Tyto prvky mají menší a druhořadý význam, pokud jde o tvar krychle, mřížkovou strukturu a odlišení stěn kostky, které jsou naopak základními vlastnostmi ochranných známek. Šest základních barev plní pouze funkci odlišení různých stěn krychle pomocí kontrastního efektu. (bod 119 T-1170/23, T-1172/23 a T-1173/23, bod 118 T-1171/23)

Zadruhé Tribunál poznamenává, že třetí základní vlastnost, a sice rozlišení malých čtverečků na každé straně kostky pomocí šesti základních barev, je inherentní zobrazenému tvaru a neoddělitelná od něj a tvoří jeho nedílnou součást. Odvolací senát má za to, že přidání šesti základních barev v nejasném uspořádání k funkčnímu trojrozměrnému tvaru, který je jasně definován a znázorněn funkčními liniemi mřížky, nebrání tomu, aby sporné ochranné známky byly označeními, která jsou

tvořena výlučně tvarem. (bod 86 T-1170/23, T-1172/23 a T-1173/23, bod 85 T-1171/23)

Zatřetí Tribunál dospěl k závěru, že všechny základní vlastnosti tohoto tvaru jsou nezbytné pro získání technického výsledku. Konkrétně má za to, že technickou funkcí třetí základní charakteristiky je umožnit rozlišit pomocí kontrastního efektu každou stranu kostky, jakož i každý z malých čtverečků mřížkové struktury, které se nacházejí na každé z těchto ploch. (body 115 a 166 T-1170/23, T-1172/23 a T-1173/23, bod 114-115 T-1171/23)

Komentář pro praxi:

Soud potvrdil, že prostorové ochranné známky jsou neplatné, pokud chrání tvar, který výhradně plní technickou funkci. To by měli mít na paměti výrobci při snahách o známkoprávní ochranu svých stávajících i nových produktů. V tomto případě byla mřížková struktura a tvar krychle umožňující rotaci považovány za inherentně funkční, což zapříčinilo, že tento tvar výrobku nelze zapsat jako prostorovou ochrannou známku. ✓

Mgr. Miroslav Černý, Ph.D.

2. Předběžná otázka ve věci C-250/25 Like Company

Předběžná otázka ve věci C-250/25 *Like Company* byla Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU) předložena okresním soudem v Budapešti (*Budapest Környéki Törvényszék*) ve sporu žalující maďarské společnosti, *Like Company Kft.*, provozovatele a vydavatele zpravodajských portálů – tiskových publikací *BalatonKörnyéke.hu*, *BudaPestKörnyéke.hu*, *Fontoshír.hu*, *Kékvillogó.hu*, *LikeNews.hu* a *Tettes.hu*, přístupných uživatelům internetu, na nichž zobrazuje reklamu honorovanou dle návštěvnosti, proti žalované irské společnosti, *Google Ireland Limited*, provozovatele služby vyhledávače *Google Search* a s ním propojeného chatbota služby *Google Gemini* pro území Evropské unie.

Fungování vyhledávače *Google Search* žalované je založeno na tom, že pro uživatele na základě jimi zadaných výrazů zobrazuje internetový obsah (tiskové publikace i jiný obsah na internetu s hypertextovým odkazem a jeho velmi

krátkými úryvky). Tento vyhledávač je propojen se službou *Gemini* – aplikací (systémem) generativní umělé inteligence (AI) založenou na velkém jazykovém modelu (LLM), již vyhledávač poskytuje informační databázi (sama vlastní nemá), která se na základě pozorování a porovnávání (trénovacích dat) učí rozpoznávat jazykové vzory. Kopie takto shromážděných dat však neukládá, ale převádí je na tokeny, které následně integruje. Tato služba pak na základě uživatelských dotazů (chatování) vytváří nový obsah, včetně zprostředkování obsahu tiskových publikací dostupných na internetu (shrnutím i reprodukcí celých textů s hypertextovým odkazem na zdroj).

V uvedeném sporu se žalobkyně domáhá určení, že žalovaná zasáhla do práv k tiskovým publikacím na uvedených portálech jejich elektronickým rozmnožováním [čl. 2 směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti ve spojení s čl. 15 odst. 1 směrnice 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu]

za účelem jejich sdělováním veřejnosti tzv. na vyžádání a tímto jejich sdělování veřejnosti [čl. 3 odst. 2 směrnice 2001/29/ES ve spojení s čl. 15 odst. 1 směrnice 2019/790], když měla umožnit seznámení se s částí obsahu tiskových publikací žalobkyně prostřednictvím odpovědi chatbota služby Gemini na otázku mu položenou způsobem, který na tuto konkrétní tiskovou publikaci a na konkrétní obsah na ní umístěný odkazoval: k otázce „*Můžete poskytnout shrnutí online tiskové publikace v maďarštině, která se objevila na webu balatonkornyeke.hu, o plánu Kozsóa umístit do jezera delfíny?*“ chatbot v odpovědi nabídl své shrnutí odkazovaného textu.

Dle žalobkyně bylo z odpovědi chatbota patrné, že obsah tiskové publikace znal, a rozsah, v němž v odpovědi z tiskové publikace žalobkyně čerpal, překročil dovolenou hranici jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků dle čl. 15 odst. 1 čtvrtého pododstavce směrnice 2019/790, kterou je třeba posoudit ve světle legislativních cílů a smyslu uvedeného ustanovení. Přitom se nejedná o stejný způsob zpřístupnění, jako je zobrazení v internetových vyhledávačích, k němuž žalobkyně vyslovila souhlas, jedná se však o úkon sdělování veřejnosti i přesto, že se chráněný obsah zobrazuje (individuálnímu) uživateli jako odpověď na jeho otázku v rozhraní chatbota, a ne ve výsledcích vyhledávání.

Žalovaná namítala, že úkony trénování chatbota neprobíhaly v Maďarsku, pročez maďarské právo nelze použít, a oba texty se dle ní zcela neshodovaly, neboť chatbot tzv. *halucinoval* informace, které v původním textu obsaženy nebyly. I tehdy, pokud by se mělo jednat o rozmnožování, resp. sdělování veřejnosti dle maďarského práva, uplatnila by se výjimka dle čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/29/ES pro úkony dočasného rozmnožování či dle čl. 4 směrnice 2019/790 pro vytěžování textu a dat, nebo by tyto úkony představovaly užití jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků z tiskových publikací dle čl. 15 směrnice 2019/790. Čl. 15 směrnice 2019/790 má přitom dle žalované respektovat i práva uživatelů na svobodu projevu a informací.

Pro účely vyřešení sporu a z důvodu nejasné aplikovatelnosti uvedených ustanovení směrnic 2019/790 a 2001/29/ES na rychle se vyvíjející nové technologie se předkládající soud dotázal SDEU na následující otázky:

- 1) Musí být čl. 15 odst. 1 směrnice (...) 2019/790 (...) a čl. 3 odst. 2 (...) 2001/29/ES (...) vykládány v tom smyslu, že zobrazení textu, v odpovědích chatbota založeného

na LLM, který je částečně totožný s obsahem internetových stránek vydavatelů tisku v takovém rozsahu, že je již chráněn podle článku 15 směrnice 2019/790, představuje sdělování veřejnosti? V případě kladné odpovědi má význam skutečnost, že se jedná o výsledek procesu, kdy chatbot pouze předvídá další slovo na základě pozorovaných vzorů?

Co se týká první položené otázky, její formulace presumuje, že se v případě zobrazeného textu kvantitativně jedná o takovou část **tiskové publikace**, která již přesahuje pouhá jednotlivá slova a velmi krátké úryvky, a kvalitativně navíc o **text totožný či dostatečně podobný** s původním textem tiskové publikace, který je sám o sobě chráněn dle autorského práva. Totožnost či dostatečná podobnost přitom musí být dána co do **jedinečných prvků** původního textu tiskové publikace [srov. bod 25 odůvodnění **rozsudku SDEU ve věci C-392/19 VG Bild-Kunst**: „(...) změna velikosti zobrazení dotčených děl nehraje roli při posuzování existence sdělování veřejnosti, **pokud jsou originální prvky těchto děl vnímatelné, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu ve sporu v původním řízení.**“] a nesmí se přitom jednat o **pouhá fakta** (srov. věta druhá bodu 57 odůvodnění směrnice 2019/790). Ověření těchto předpokladů bude na příslušném vnitrostátním soudu. K zodpovězení SDEU zbývá, zda se i v případě shora popsanych úkonů v rámci specifického procesu *generování obsahu* jedná o úkony sdělování veřejnosti:

V tomto směru je předně **z hlediska identity předmětu ochrany** třeba posoudit, zda je sdělováním veřejnosti takový úkon, pokud je zpřístupňován výstup systému AI vzniklý v důsledku strojového učení na původním obsahu *nezávisle* (predikcí dle pozorovaných vzorů), a zda lze o nezávislosti hovořit i tehdy, byl-li model AI na tomto obsahu trénován.

S tím souvisí otázka, jaký význam má pro posouzení toho, zda je určitý předmět originálním odrazem osobnosti svého autora (a tedy autorskoprávně chránitelný), **možnost totožné či podobné nezávislé tvorby**, položená ve věci **C-580/23 Mio a další** a v kontextu děl užitého umění, která však doposud nebyla ze strany SDEU zodpovězena. **Generální advokát Maciej Szpunar v bodě 73 svého stanoviska ve spojených věcech C-580/23 a C-795/23** ji navrhl zodpovědět tak, že „(...) **podobná nezávislá tvorba není zásahem do autorských práv**, pouhá možnost takové nezávislé tvorby může nicméně odůvodnit odmítnutí ochrany z titulu autorského práva, bylo-li

konstatováno rozmnožování tvůrčích prvků chráněného díla.“ Takové závěry (o neexistenci zásahu) se však ve specifických okolnostech generování výstupů systémy AI (tj. nikoli lidské tvorby), trénoval-li se předmětný model (jakožto objekt, a nikoli subjekt práv) na příslušném původním chráněném obsahu, a je-li vygenerovaný výstup v poměru k původnímu obsahu dostatečně podobný či totožný, zdají být příliš příkré. Nelze přitom pominout ani **princip vysoké úrovně ochrany práv autorských a souvisejících** (srov. např. bod 9 odůvodnění směrnice 2001/29/ES a související judikatura SDEU).

Poté je **z hlediska samotného úkonu** třeba posoudit, zda se v takovém případě (chatování uživatele s chatbotem, kdy navíc uživatel na konkrétní tiskovou publikaci odkazuje) pro účely čl. 3 směrnice 2001/29/ES jedná o úkon „**sdělování**“, jehož adresátem je „**veřejnost**“. **Sdělováním** je „(...) jakýkoli úkon, na základě něhož uživatel poskytuje při plné znalosti důsledků svého jednání přístup k chráněným dílům (...)“ (srov. bod 29 až 31 odůvodnění rozsudku SDEU ve věci C-392/19), ať až je přístupu využito, či nikoli (srov. bod 19 odůvodnění [rozsudku SDEU ve věci C-466/12 Svensson a další](#)).

Veřejností je nutno chápat blíže neurčený počet potenciálních adresátů, a to **dost vysoký počet** (viz tamtéž), a nikoli malou či dokonce zanedbatelnou skupinu dotčených osob, přičemž je třeba zjistit „(...) nejen to, kolik osob má přístup k témuž dílu souběžně, ale i kolik z těchto osob k němu má přístup postupně“, tedy přihlédnout i ke **kumulativním účinkům** vyplývajícím ze zpřístupnění chráněných děl potenciálním adresátům (bod 41 odůvodnění [rozsudku SDEU ve věci C-610/15 Stichting Brein](#)). Souhlas nositele práv k předmětu ochrany je pak ke sdělování veřejnosti třeba získat tehdy, pokud se jedná o autorskoprávně relevantní veřejnost „**novou**“, nebo o sdělení **specifickou technologií** odlišnou od technologií, které byly dosud používány (bod 32 odůvodnění rozsudku SDEU ve věci C-392/19).

Jakkoli není (dle obecného chápání fungování systémů AI tohoto druhu) proces získání výstupu různými uživateli chatbota na základě stejného či podobného dotazu týkajícího se konkrétní tiskové publikace stoprocentně zopakovatelný (ve smyslu získání totožných výstupů), **nelze vyloučit (a lze i očekávat), že k výstupu srovnatelnému ve svých podstatných znacích tímto způsobem na základě správně položených dotazů opakovaně dospět lze**. V tomto smyslu by tedy adresátem sdělení mohla být **kumulativně i dostatečně početná veřejnost**.

Za sdělování chráněného obsahu **nové** veřejnosti je třeba považovat např. situaci, kdy by jeho zpřístupněním byla **obcházena omezující opatření** (např. za účelem omezení přístupu veřejnosti k tomuto dílu pouze na předplatitele této stránky, tzv. *paywall*) implementovaná na (původní) stránce, tedy byl by proveden „(...) zásah, bez kterého by uvedení uživatelé nemohli mít šířená díla k dispozici“, a v takovém případě „je třeba všechny tyto uživatele považovat za novou veřejnost, kterou nositelé autorského práva nebrali v potaz při udělení svolení k prvotnímu sdělení, takže svolení těchto nositelů je k takovému sdělování veřejnosti nutné. Tak je tomu zejména tehdy, není-li již dotčené dílo zpřístupněno veřejnosti na stránce, na které bylo sděleno prvotně, nebo je-li napříště na této stránce zpřístupněno pouze pro omezenou veřejnost, zatímco na jiné internetové stránce je přístupné bez svolení nositelů autorského práva (...)“ (bod 31 odůvodnění rozsudku SDEU ve věci C-466/12).

Kritérium nové veřejnosti však SDEU měl za splněné i v takových případech, kdy žádná omezující opatření implementována na původní stránce nebyla a obsah z ní byl dostupný **všem uživatelům internetu**: Bylo tomu tak v případě stažení fotografie z cestovatelského webu určeného všem a jejího nahrání na školní web v souvislosti s referátem žákyň ([rozsudek SDEU ve věci C-161/17 Renckhoff](#)). SDEU v tomto případě shledal, že ačkoli bylo prvotní i pozdější sdělení díla na internetových stránkách uskutečněno stejnou technologií, **právo na sdělení veřejnosti preventivní povahy by bylo zbaveno užitečného účinku**, „(...) kdyby se muselo vycházet z toho, že zpřístupnění na internetových stránkách díla, které bylo předtím zveřejněno na jiných internetových stránkách se svolením nositele autorského práva, není sdělováním nové veřejnosti(,)“ neboť by tím byl znemožněn či podstatně ztížen výkon práva „(...) preventivní povahy vyžadovat, aby bylo ukončeno sdělování díla, případně odstranění díla z uvedených internetových stránek, na kterých bylo sděleno s jeho svolením nebo odnětím svolení, které dříve udělil třetí osobě (srov. bod 30 odůvodnění tamtéž)“. Klíčové pro SDEU bylo, **že takovým zpřístupněním chráněného obsahu online nejprve rozmnoženého na soukromém serveru uživatele (mimo dispozici nositele práv) nebyla nositeli práv zachována možnost zpřístupnění ukončit** v rámci výkonu svých práv preventivní povahy (rozdílně oproti zpřístupnění hypertextovým odkazem, který by se při odstranění obsahu z původního internetového umístění stal nefunkčním). To, zda by se uvedené závěry mohly aplikovat i na tuto věc, by záleželo na technických aspektech fungování chatbota *Gemini*, zejména na tom, **zda by byl**

schopen reprodukovat i obsah již odstraněný z původního internetového umístění tiskové publikace.

I pokud by v tomto případě existence nové dotčené veřejnosti nebyla zjištěna, může se o autorskoprávně relevantní sdělování veřejnosti jednat z důvodu využití **specifické technologie sdělování odlišné** od těch dosud používaných, kterou nositel práv při poskytování souhlasu k původnímu sdělování nebral v potaz. Pro takovou specifickou, novou technologii, by poskytovatel služeb informační společnosti potřeboval získat zvláštní souhlas nositele práv.

- 2) *Musí být čl. 15 odst. 1 směrnice 2019/790 a článek 2 směrnice 2001/29 vykládány v tom smyslu, že proces výcviku chatbota založeného na LLM, který je postaven na pozorování a porovnávání vzorů, což model umožňuje naučit se rozpoznávat jazykové vzory, představuje rozmnožování?*

Co se týká druhé položené otázky, je nutno odkázat na judikaturu týkající se **širokého chápání pojmu „rozmnoženina“ a „rozmnožování“** ve smyslu čl. 2 směrnice 2001/29/ES (srov. např. bod 16 odůvodnění [rozsudku SDEU ve věci C-433/20 Austro-Mechana](#)), na právní úpravu výjimek z tohoto práva dle čl. 3 a 4 směrnice 2019/790, jakož i na [bod 105 odůvodnění nařízení 2024/1689, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci](#).

Jakkoli je učení (trénování) generativního modelu AI komplexním procesem, který technologicky zřejmě přesahuje (pouhé) úkony rozmnožování, lze se s ohledem na široké pojetí pojmu rozmnožování domnívat, **že přinejmenším část tohoto procesu** (např. tzv. *web scraping*) **úkony rozmnožování zahrnuje**.

Ochrana tiskových publikací dle čl. 15 odst. 1 směrnice 2019/790 se v rozsahu práva na rozmnožování omezuje na užití tiskových publikací 1) *online*, a to navíc 2) poskytovateli služeb informační společnosti (srov. také věta první bodu 57 odůvodnění směrnice 2019/790). Pokud je úkon rozmnožování v rámci procesu učení modelu **jedním z předpokladů užití tiskové publikace online poskytovatelem služby informační společnosti** (v souvislosti s poskytováním této služby online), je vhodné, aby takový úkon byl zahrnut v ochraně stanovené v čl. 15 odst. 1 této směrnice, a to i tehdy, pokud by byl prováděn třetí osobou pro potřeby užití tiskové publikace online v této službě. Takovému výkladu uvedených požadavků 1) a 2) odpovídá i znění čl. 3 odst. 1

a čl. 4 odst. 1 této směrnice, v nichž jsou práva dle čl. 15 odst. 1 vyjmenována mezi právy, z nichž jsou členské státy povinny stanovit tam upravené výjimky pro vytěžování textů a dat.

- 3) *V případě kladné odpovědi na druhou otázku, vztahuje se na takové rozmnožování oprávněně zpřístupněných děl výjimka stanovená v článku 4 směrnice 2019/790, která zaručuje volné užití pro účely vytěžování textů a dat?*

Dochází-li při (přinejmenším části) procesu učení modelu (včetně shromažďování trénovacích dat) v online prostředí či pro účely dalšího online užití poskytovatele služeb informační společnosti k rozmnožování tiskových publikací, je k dovolení takového online užití třeba, aby k němu poskytovatel získal souhlas příslušného nositele práv (vydavatele tiskové publikace), **neuplatní-li se některá z výjimek z práv vydavatelů tiskových publikací, včetně výjimek dle čl. 4 směrnice 2019/790, která zaručuje volné užití pro účely vytěžování textů a dat**.

Při zodpovídání třetí položené otázky však **záleží na tom, zda budou v poměrech konkrétního případu naplněny požadavky tzv. tříkrokového testu** dle čl. 5 odst. 5 směrnice 2001/29/ES, zahrnující i požadavek, že takové užití **nebude v rozporu s běžným způsobem užití** tiskové publikace a že jím **nebudou nepřiměřeně dotčeny oprávněné zájmy vydavatele**, zejména investice vydavatelů tiskových publikací do tvorby obsahu a jejich návratnost (včetně souvisejících příjmů z reklamy) (srov. bod 54, 55 a 58 odůvodnění směrnice 2019/790).

Při posouzení, zda rozmnožování tiskové publikace v rámci procesu trénování AI, které s ohledem na fungování služby AI chatbota povede k reprodukci chráněného obsahu, bude v rozporu s běžným užitím tiskové publikace, resp. s oprávněnými zájmy jejího vydavatele, je nutno zohlednit, zda tím bude služba tiskové publikaci v online prostředí **konkurovat** (např. pokud by uživatel služby nemusel příslušnou stránku tiskové publikace k seznámení se s jejím obsahem navštívit, čímž by se **snížily příjmy z reklamy dle návštěvnosti**).

- 4) *Musí být čl. 15 odst. 1 směrnice 2019/790 a článek 2 směrnice 2001/29 vykládány v tom smyslu, že se jedná o rozmnožování ze strany poskytovatele služby chatbota, pokud uživatelé zadají chatbotu založenému na LLM pokyn, který se shoduje s textem obsaženým v tiskové*

publikaci nebo na něj odkazuje, a tento chatbot poté na základě pokynu zadaného uživatelem vygeneruje svou odpověď, v níž je zobrazen celý obsah tiskové publikace nebo jeho část?

Co se týká čtvrté položené otázky, dle čl. 15 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 2019/790 se práva vydavatele tiskové publikace **nevztahují na soukromá nebo nekomerční užití tiskových publikací individuálními uživateli**, a tedy tito uživatelé za užití tiskových publikací nebudou odpovídat **ani tehdy, pokud k rozmnožování tiskové publikace ve službě dali svým dotazem podnět**, a hráli tak při něm aktivní roli.

Aktivní roli a nepominutelnou úlohu při uvedeném rozmnožování však může hrát **i samotný poskytovatel služby, neboť nastavením systému AI úmyslně** (s vědomím této možnosti – s plnou znalostí důsledků svého jednání, aniž by přijal potřebná protipatření) **rozmnožování tiskových publikací ve službě může umožnit** (srov. rozsudky SDEU ve věci C-610/15 a [ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 YouTube a Cyando](#)). V takovém případě by se jednalo o rozmnožování tiskových publikací ze strany poskytovatele služby chatbota. ✓

Mgr. Lucie Solanská Velflová

invent arena
Mezinárodní výstava technických novinek, patentů a vynálezů

17. – 18. června 2026
WERK ARENA Třinec

ZAHÁJENÍ REGISTRACE
Září 2025

organizátoři: **ČESKÁ HUTNICKÁ SPOLEČNOST**
CZECH METALLURGICAL SOCIETY **TŘINECKÉ ŽELEZÁRNY** **IFIA**
International Federation of Industrial Associations **ČESKÝ SVAZ**
vynálezů a zlepšovatelů **ÚŘAD**
PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ **TRISIA** mediální partner: **hutník**

podpora: **Moravskoslezský kraj** **Třinec i ty** **SOČK AŠSKA**

hlavní partneři: **BIK** **Autel** **EGAP** **em**

Zdroj: ČHS

Správní poplatky slovenského Úradu priemyselného vlastníctva od 1. července 2025

Od 1. července 2025 došlo ke zvýšení správních poplatků Úřadu průmyslového vlastnictví Slovenské republiky. Přinášíme vám přehled vybraných změn, kompletní seznam poplatků naleznete na oficiálních stránkách Úřadu na indprop.gov.sk.

V platnosti zůstává možnost uplatnit slevu při elektronickém podání, a to podle § 6 zákona NR SR č. 145/1995 Z. z., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

PATENTY							€
Podání patentové přihlášky původcem nebo spolupůvodci							50
Podání patentové přihlášky jiným přihlašovatelem než původcem či spolupůvodci							100
Podání žádosti o provedení rešerše v prioritní lhůtě							150
Zveřejnění patentové přihlášky před zákonem stanovenou lhůtou							30
Podání žádosti o vykonání úplného průzkumu patentové přihlášky (do 10 patentových nároků)							170
Roční udržovací poplatky							
1. rok		6. rok	140	11. rok	280	16. rok	480
2. rok		7. rok	160	12. rok	320	17. rok	560
3. rok	80	8. rok	180	13. rok	360	18. rok	640
4. rok	100	9. rok	200	14. rok	400	19. rok	720
5. rok	120	10. rok	240	15. rok	440	20. rok	800
UŽITNÉ VZORY							
Podání přihlášky užitého vzoru původcem nebo spolupůvodce							60
Podání přihlášky užitého vzoru jiným přihlašovatelem než původcem či spolupůvodci							120
Podání námitek proti zápisu užitého vzoru do rejstříku							60
Prodloužení platnosti zápisu užitého vzoru (poprvé)							200
Prodloužení platnosti zápisu užitého vzoru (podruhé)							400
OCHRANNÉ ZNÁMKY							
Podání přihlášky individuální ochranné známky do třech tříd výrobků a služeb							170
Podání přihlášky kolektivní ochranné známky do třech tříd výrobků a služeb							340
– Poplatek za každou další třídu výrobků a služeb							50
Obnova zápisu							
– individuální ochranné známky do tří tříd výrobků a služeb							150
– kolektivní ochranné známky do tří tříd výrobků a služeb							300
– poplatek za každou další třídu výrobků a služeb							50
PRŮMYSLOVÉ VZORY							
Podání jednoduché přihlášky průmyslového vzoru původcem či spolupůvodci							30
Podání jednoduché přihlášky průmyslového vzoru jiným přihlašovatelem než původcem či spolupůvodci							60
Podání hromadné přihlášky průmyslového vzoru původcem či spolupůvodci							30
– za každý další vzor							20
Podání hromadné přihlášky průmyslového vzoru jiným přihlašovatelem než původcem či spolupůvodci							60
– za každý další vzor							40
Prodloužení platnosti zápisu průmyslového vzoru							
– poprvé o pět let							100
– podruhé o pět let							200
– potřetí o pět let							300
– počtvrté o pět let							400

Seminář: Rozhodovací praxe odvolacích senátů v oblasti ochranných známek: Aktuální vývoj a výzvy

Dne 30. září 2025 se v prostorách Úřadu průmyslového vlastnictví uskuteční odborný seminář pořádaný ve spolupráci s odvolacími senáty (Boards of Appeal, BoA) Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO). Tématem bude rozhodovací praxe těchto senátů a její dopad na známkoprávní ochranu v Evropě.

Seminář nabídne jedinečnou příležitost seznámit se s aktuálními trendy a klíčovými rozhodnutími odvolacích orgánů EUIPO i ÚPV. Účastníci budou moci diskutovat o konkrétních případech, sdílet zkušenosti a získat cenné poznatky pro svou profesní praxi při podávání nebo obhajobě přihlášek ochranných známek. Program zahrnuje přehled nejnovější judikatury týkající se odvolacích řízení

před ÚPV, rozhodnutí BoA i Soudního dvora EU se zaměřením na otázky změny rozlišovací způsobilosti při posuzování důkazů o užívání ochranné známky. Zajímavým zpestřením bude panelová diskuze věnovaná známkám s nízkou rozlišovací způsobilostí, do níž se zapojí renomovaní odborníci z právní praxe a soudnictví.

Věříme, že seminář se stane cennou platformou pro odborníky, právníky i podnikatele, kteří chtějí mít přehled o aktuálním vývoji v oblasti ochranných známek.

Přihlásit se můžete prostřednictvím webových stránek Úřadu průmyslového vlastnictví, kde najdete [registrační formulář](#) i podrobný [program](#) akce. ✓

-hch

Úřad průmyslového vlastnictví na veletrhu Intarg® 2025

Ve dnech 3. až 5. června 2025 se v polských Katovicích konal pod záštitou WIPO 18. ročník mezinárodního veletrhu inovací a vynálezů

INTARG®, který každoročně přitahuje pozornost odborné i široké veřejnosti z celého světa. Cílem veletrhu je podpora inovativních produktů, které již vstoupily na trh a byla zahájena jejich komercializace. Akce tak představuje platformu pro přímý kontakt a spolupráci zástupců vědy, průmyslu a podnikání a umožňuje vyhledávání finančních a obchodních partnerů.

Letos se na veletrhu představilo téměř 300 inovací z oblasti strojírenství, elektrotechniky, informačních technologií, biotechnologií, medicíny, stavebnictví a architektury vystavovatelů nejen z Evropy, ale i Asie a Kanady. Nejpočetněji bylo zastoupeno Thajsko a Tchaj-wan.

Úřad průmyslového vlastnictví na svém stánku umožnil prezentaci Českému svazu vynálezců a zlepšovatelů a České hutnické společnosti (ČHS) a jim přihlášeným inovacím (celkem sedm vynálezů a inovací).

V závěrečném ceremoniálu byly nejzajímavější vynálezy ohodnoceny medailemi a prestižními cenami.

Dvě ocenění byla udělena i Úřadem průmyslového vlastnictví – jedno ocenění putovalo do Polska do společnosti Podkarpackie Centrum Innowacji za vynález „Diagnostický a terapeutický přístroj určený pro rehabilitaci osob s poruchami řeči a respiračním selháním“ a druhé až do Malajsie mladým vynálezčům z HULU Selangor Science School za vynález ENVIROINK (jedná se o ekologický inkoust do fixů vyrobený z prošlého pleťového mléka, přírodních květinových barviv a vody).

Veletrh INTARG® 2025 potvrdil, že spojení vědy, technologií a právní ochrany tvoří pevný základ pro udržitelný rozvoj a konkurenceschopnost v globálním měřítku. ✓

-hch

Zdroj: ÚPV

Úřad průmyslového vlastnictví zaujal na Veletrhu vědy 2025

Letošní **Veletrh vědy**, největší česká populárně-naučná akce zaměřená na zatraktivnění vědy, proběhl od 5. do 7. června v areálu PVA EXPO v pražských Letňanech. Akci tradičně pořádala Akademie věd ČR a stejně jako v předchozích letech nabídla návštěvníkům stovky interaktivních expozic, experimentů, přednášek i živých ukázek práce vědců napříč obory. Letos se na ploše přes 8 000 m² představilo více než sto vědeckých institucí, univerzit i technologických firem. K vidění byly například ukázky práce s laserem nebo „vesmírné městečko“, kde si návštěvníci mohli vyzkoušet přistání na Měsíci pomocí

virtuální reality. Hráči únikové hry „Přísně tajný výzkum“ se mohli přenést do éry vesmírného závodu mezi Východem a Západem a v roli agentů odhalit návod na utajenou sloučeninu. Zájemci měli možnost postavit si model budovy a otestovat, zda odolá zemětřesení. Biologové demonstrovali pohyb rostlin, fyzikové představili zábavné experimenty a astronomové odhalovali taje vesmíru. Návštěvníci všech věkových kategorií si mohli řadu věcí nejen prohlédnout, ale především sami vyzkoušet. Součástí programu byly i tematické přednášky, vědecké show a panelové diskuze. Ve vědeckém sále zazněly příspěvky k tématům jako kvantové technologie, genetik, změna klimatu, etika umělé

inteligence nebo vztah mezi vědou a popkulturou. Vědci a výzkumníci zde byli přímo k dispozici a ochotně odpovídali na otázky návštěvníků. Akce tak umožnila veřejnosti zažít vědu zblízka, pochopit její význam i zákulisí a podpořit zájem o výzkum a vzdělávání.

Na veletrhu nechyběl ani Úřad průmyslového vlastnictví, který poutavou formou přibližoval dětem i jejich rodičům, jak funguje ochrana vynálezů, označení a designů. Návštěvníci se mohli dozvědět, jak se podává patentová přihláška, zjistit, co všechno může být chráněno jako průmyslový

Zdroj: ÚPV

vzor, nebo si ověřit, zda je jejich nápad originální. Připraveny byly i interaktivní kvízy o známých či kuriozních patentech, logách nebo průmyslových vzorech a v případě zájmu byly předvedeny i praktické ukázky z databází průmyslových práv. Expozice ukázala, že duševní vlastnictví není jen pro právníky či firmy, ale že chránit si svůj nápad může každý – a že inovace si zaslouží respekt a právní ochranu.

Veletrh vědy 2025 navštívily tisíce lidí a organizátoři se opět ujistili, že o vědu je u nás velký zájem. I letos se tak potvrdilo, že věda není vzdálený svět pro odborníky, ale fascinující dobrodružství, které může být dostupné každému. ✓

-hch

Jak chránit chytré nápady? Úřad průmyslového vlastnictví nabídl odpovědi na **Věda Festu**

Téma letošního, již třináctého ročníku oblíbeného festivalu **VědaFest** neslo výmluvný název „Život s vědou“. Tato největší vědecko-popularizační akce pod širým nebem ve střední Evropě opět proměnila pražské Vítězné náměstí, známé jako Kulaťák, v jednu velkou interaktivní laboratoř. Ve středu 18. června 2025 se zde od 8:30 do 18:30 realizoval pestrý program plný vědeckých pokusů, her, přednášek a experimentů, které oslovily děti, studenty i dospělé. VědaFest si klade za cíl přiblížit vědu široké veřejnosti hravou, praktickou a srozumitelnou formou – a letošní ročník

letními prázdninami tuto příležitost využilo mnoho škol – dopoledne se tak prostranství u Kulaťáku hemžilo dětmi, které se často vracely i odpoledne se svými rodiči, aby se o zážitky podělily a objevovaly dále.

Mezi účastníky festivalu se rozhodně neztratil ani Úřad průmyslového vlastnictví, který dětem přiblížil duševní vlastnictví zábavnou a přístupnou formou. Jeho pracovníci vysvětlovali, jak důležité je, aby výsledky vědecké a technické práce byly chráněny právním rámcem – a že ochrana vynálezů není jen záležitostí právníků, ale tématem, které může

zaujmout každého. Pracovníci Úřadu formou interaktivních kvízů a názorných ukázek popisovali, jak celý proces funguje – od podání přihlášky vynálezu až po udělení patentu. Děti i dospělí si tak mohli na vlastní oči i uši ověřit, že i právní ochrana může být zajímavá, srozumitelná a důležitá součást vědeckého a technického pokroku. Mnoho dětí s nadšením využilo příležitosti zatočit kolem „průmyslověprávního štěstí“, vylosovat si tak otázku z oboru a výměnou za malý upomínkový dárek se pokusit ji zodpovědět.

VědaFest 2025 i letos ukázal, že popularizace vědy má smysl. ✓

-hch-

se v tomto ohledu skutečně vydařil. Více než 60 institucí, včetně vysokých škol, výzkumných ústavů, státních úřadů i soukromých firem, připravilo originální program, který návštěvníkům umožnil vnímat vědu doslova všemi smysly.

Festival ukázal vědu jako živou a fascinující součást každodenního života. Stánky nabízely chemické experimenty, fyzikální show, ekologické workshopy, hry s biologickými modely i virtuální realitu. Návštěvníci si mohli osahat letecké modely, pozorovat mikroskopické organismy, zúčastnit se kvízů nebo si vyzkoušet práci s roboty. Věda se zde ukázala jako něco, co není odtržené od reality, ale co se nás týká a co nás může bavit i inspirovat. Vstup na akci byl zcela zdarma, díky čemuž byla přístupná opravdu každému. Těsně před

Zdroj: ÚPV

European Inventor Award

– Evropské ocenění pro vynálezce

Evropský patentový úřad (EPO) již od roku 2006 uděluje každé dva roky ocenění **European Inventor Award**, které oslavuje vynálezce a výzkumníky, jejichž technická řešení přispěla k rozvoji vědy, průmyslu i společnosti. Ocenění je udělováno v několika kategoriích, včetně průmyslu, výzkumu, malých a středních podniků, nezávislých vynálezců a životního díla. Nominováni mohou být jednotlivci i týmy ze všech koutů světa, jejichž vynálezy jsou chráněny evropským patentem.

Nominace je možné podávat vždy do konce září. Panel složený ze zaměstnanců EPO následně vybere ze všech přihlášek, kterých bývá několik set, 50 nejlepších kandidátů. Mezi nimi potom vybírá odborná porota, složená z finalistů minulých ročníků, finalisty a vítěze. Česká republika zatím na svého finalistu či vítěze čeká. Mohlo by se to změnit již v roce 2026, **nominace** je možné podat do konce letošního září. ✓

-jp-

Zdroj: <https://www.epo.org/en/news-events/european-inventor-award/about-award>

Informace pro poskytovatele služby

IP Scan a IP Scan Enforcement

Na základě komunikace s Úřadem Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO) došlo ke zpřísnění požadavků vůči poskytovatelům služeb IP Scan a IP Scan Enforcement týkajících se nezávislosti poskytovatelů.

Úřad průmyslového vlastnictví na svých webových stránkách zveřejňuje **Etický kodex pro poskytovatele služeb IP Scan/ IP Scan Enforcement**, který je vydán na základě zaslání vzoru z EUIPO. Etický kodex vyjadřuje vůli

EUIPO jakožto poskytovatele dotace, aby poskytování služeb IP Scan/IP Scan Enforcement bylo prováděno subjekty nezávislými na vlastnické a ovládací struktuře jejího příjemce.

Zároveň upozorňujeme poskytovatele služeb IP Scan/ IP Scan Enforcement, že ke každému případu jsou povinni zaslat společně se závěrečnou zprávou i **čestné prohlášení**. ✓

-mk-

Adventní snídani předstedy s poskytovateli služby

IP Scan a IP Scan Enforcement

Dne 3. 12. 2025 v 10.00 h si pan předseda Úřadu průmyslového vlastnictví Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D., dovoluje pozvat poskytovatele poradenských služeb IP Scan a IP Scan Enforcement (IPS/ IPSE) na adventní snídani. Předseda Úřadu Mgr. Ing. Josef Kratochvíl, Ph.D., představí vize rozvoje v poskytování těchto služeb. Praktické informace

pro urychlení řízení o IPS/ IPSE podá vedoucí oddělení podpory ochrany inovací Ing. Martina Kotyková, Ph.D. Z hlediska poskytovatelů tyto služby okomentuje patentový zástupce Ing. Ivan Lukšíček a advokát JUDr. Petr Novotný. JUDr. Diana Lokajíčková představí mimosoudní metody řešení sporů. ✓

-mk-

Nitěné knoflíky: Příběh řemesla a tradice

Nitěný knoflík – drobný, ale fascinující prvek textilní historie, pro naše předky i nezbytný doplněk oblečení – představuje spojení jemného řemesla, technické vynalézavosti a kulturní identity.

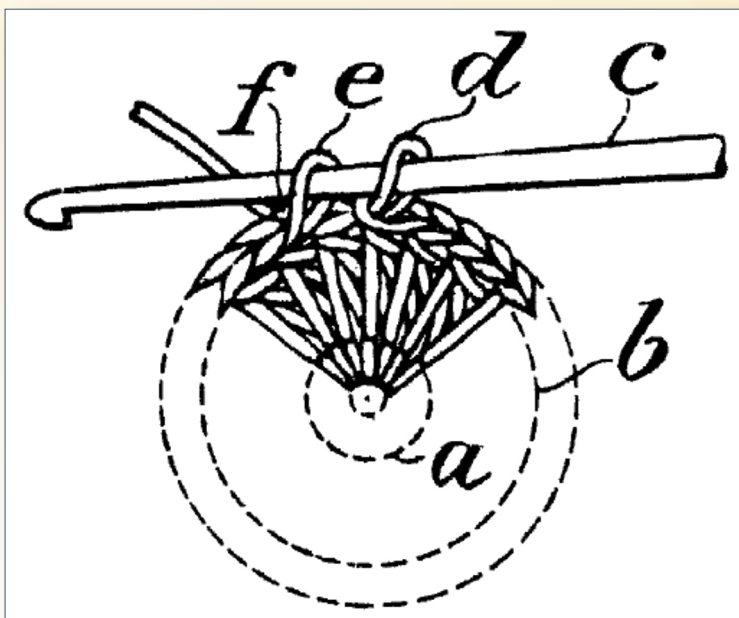
Jejich výroba má hluboké kořeny a prošla pozoruhodným vývojem od ruční práce (háčkovaly se knoflíky bez kovového kroužku, jak dokládá například patent číslo AT17666, majitel: Irene Kalliowoda, Šoproň, rok 1903, viz *obr. 1*) až po průmyslovou produkci.

V českých zemích velká hospodářská krize, která vyvrcholila krachem na vídeňské burze v roce 1873, těžce postihla především drobné řemeslníky, přadláky, tkalce a krajkářky v regionech jako Podorlicko, Šumpersko nebo jižní Čechy. Výroba nitěných knoflíků byla častým způsobem obživy hlavně v zimních měsících.

Původní nitěné knoflíky se vyráběly ručně ze

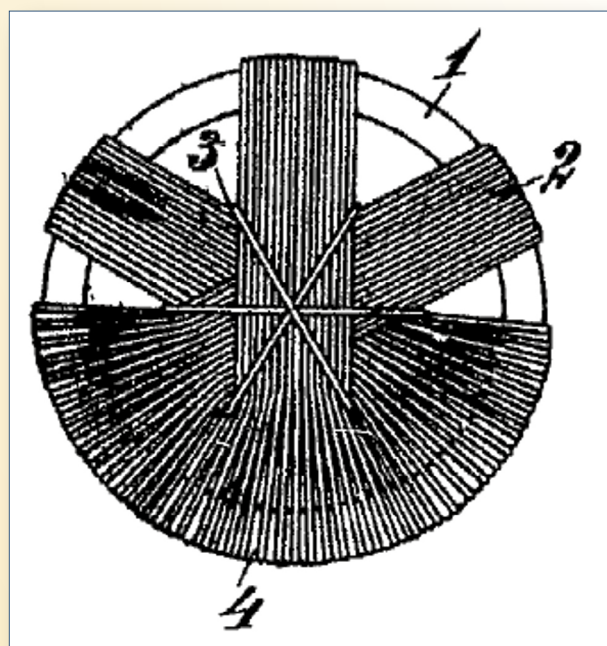
lněné příze a byly ceněny pro svou pevnost a kvalitu. V některých regionech se však používala i levnější vlna z místních stád. Knoflíky se většinou ponechávaly v přírodní barvě, ale bylo možné je i barvit.

Později se v knoflicích začaly používat kovové kroužky – nejprve stáčené do spirály, později lisované, jak ukazuje pa-

Obr. 1 Patent AT17666

Zdroj: DEPATISnet, dpma.de

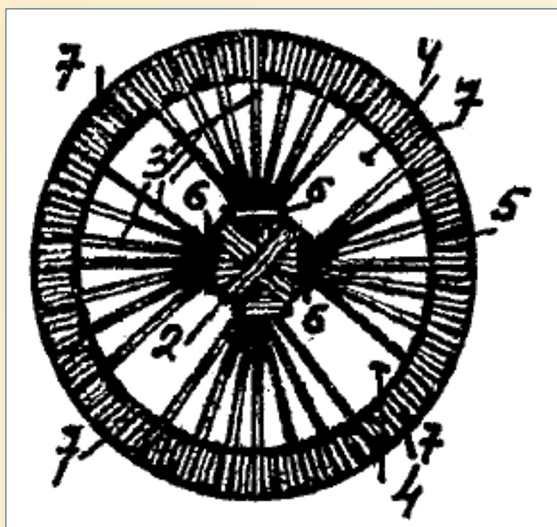
Obr. 2 Patent AT35183

Zdroj: DEPATISnet, dpma.de

tent AT35183 Jaromíra Šimona z Trhových Svinů z roku 1907, viz *obr. 2*. V Trhových Svinech byla v roce 1907 zahájena výroba zinkových kroužků a lisovaného zboží ve firmě „Zemene et Stráský“.

Současně s ruční výrobou dochází i ke zdokonalování strojů na jejich výrobu. V letech 1904 a 1907 byly uděleny patenty číslo AT17278B (majitel: Frey, Bányai, Bartha) a AT29666B (majitel: Popper Georg a Stefan), které popisují upínací zařízení, pohyb jehly/jehel a způsob navíjení niti na knoflík.

Významným rokem ve výrobě knoflíků se stal rok 1924, kdy Antonín Šlesinger spoluzaložil v Jablonném nad Orlicí dílnu na průmyslovou výrobu nitěných knoflíků. Používal se k tomu hliníkový kroužek, který byl obtáčen a vyšíván jemnou, ale velmi pevnou bavlněnou přízí. V roce 1951 byla výroba znárodněna, ale tradice nezanikla. Po roce 1991 byla založena společnost Antonín Šlesinger, spol. s r. o., která navázala na původní výrobu a pokračuje v ní dodnes pod názvem A.S. Buttons, s.r.o. Firma si zachovává i tradiční 100% ruční výrobu nitěných knoflíků, aby uspokojila náročný evropský trh.

Obr. 3 Patent AT147830

Zdroj: DEPATISnet, dpma.de

výrobním artiklem firmy bylo drobné kovové zboží, zejména pak kovový stiskací knoflík – patentka). Pro nitěné knoflíky má společnost KOH-I-NOOR stále platných pět ochranných známek ve znění – RIVAL, KOH-I-NOOR, KIN, EXCELSIOR a ROLAND, viz obr. 5.

Již na začátku minulého století docházelo k ochraně jedinečných technik a konstrukcí i u nitěných knoflíků. Prozíraví podnikatelé, jako Dominik Šula nebo Jaromír Šimon, si uvě-

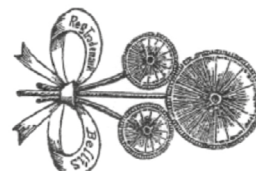
V roce 1936 získal patent AT147830 Dominik Šula z Rudy nad Moravou, který pokračoval v tradici výroby nitěných knoflíků ve své továrně vybavené šicími stroji. Šicí stroje se půjčovaly šicím i domů. Knoflík podle jeho vynálezu měl oproti známým nitovým knoflíkům výhodu v tom, že byl velmi pevný a odolný. Jednotlivé prameny nitě nemohly sklouznout z kroužků knoflíků, což bylo obzvláště důležité při praní prádla, viz obr. 3.

Výroba nitěných knoflíků nebyla výsadou pouze českých zemí. V Rakousku v Pregartenu se nachází Zwirnkopf-Museum, které se specializuje na historii výroby nitěných knoflíků. Jsou zde vystaveny až 350 let staré exempláře.

Zajímavé jsou i ochranné známky – například firma Hartvig V. G. z Jablůnky na Vsetínsku získala v roce 1926 dva patenty a ochrannou známku na výrobu nitěných knoflíků, viz obr. 4.

Velmi aktivní při přihlašování ochranných známek byla též firma Waldes & CO. z Prahy Vršovic, nyní KOH-I-NOOR a.s. (hlavním

Olomouc 3260, 4. 6. 1926. Vilém Gideon Hartvig. Jablunka n./B. Zboží: Knoflíky různého druhu.

Obr. 4 Ochranná známka č. 3260

Zdroj: Věstník ochranných známek

Prag 5628, 13. 2. 1911. F. Waldes & Co., Vršovic. Unternehmung: Metallwarenfabrik. Waren: Metallwaren, Knöpfe aller Art, insbesondere Druckknöpfe.

Obr. 5 Ochranná známka č. 5628

Zdroj: Věstník ochranných známek

v kontextu lidových řemesel. Nitěné knoflíky nabízejí jedinečnost, příběh a odkaz řemeslné tradice, kterých si dnes cení stále více lidí. ✓

domovali nutnost právní ochrany, a tím i konkurenční výhody na trhu, což přispělo k návratnosti nákladů vložených do jejich podnikání. Nitěné knoflíky jsou zajímavé především svou ruční výrobou, která vyžaduje zručnost, trpělivost a smysl pro detail. Každý kus představoval originál, často s výrazným estetickým prvkem, a nesl v sobě historickou i regionální hodnotu, zejména

-zč-

Použité zdroje:

Boček František, TRHOVOSVINENSKÉ LISTY 5/2022 a 6/2022 rubrika KRONIKA MĚSTA TRHOVÝCH SVIN, dostupné z: <https://tsl.zpravodaje365.cz/Archiv> [cit. 9. 7. 2025].

Nitěné knoflíky. Online. Ptejte se knihovny. Stránka naposledy editována 2015. Dostupné z: <https://www.ptejteseknihovny.cz/dotazy/historie-vyroby-nitenych-knofliku> [cit. 9. 7. 2025].

Nitěné knoflíky výrobce. Online. 25. 6. 2016. Dostupné z: <https://pardubice.rozhlas.cz/vyrobce-nitenych-knofliku-posledni-v-evrope-i-na-celem-sve-te-6038763> [cit. 9. 7. 2025].

Šlesinger knoflíky. Online. 08.07.2025. Dostupné z: <https://slesinger.cz/cs/historie/> [cit. 9. 7. 2025].

Zwirnkopf. Německý patentový a známkový úřad. Elektronický archiv – databáze DEPATISnet. Online. 3. 7. 2025. Dostupné z: <https://depatisnet.dpma.de/DepatisNet/depatisnet?window=1&space=menu&content=index&action=index> [cit. 9. 7. 2025].

Hartvig. Ministerstvo průmyslu, obchodu a živností. Věstník ochranných známek, 1926.

Shrnutí odborných článků

ČESKY

Ochranné známky v digitálním prostředí Evropské unie s důrazem na zneužívající ujednání: Vývoj práva EU a judikatura SDEU s NS ČR

V rychle se vyvíjejícím digitálním prostředí čelí právo ochranných známek významným výzvám, které jsou do značné míry reflektovány v právní úpravě EU. Článek nabízí vývoj právní úpravy EU v oblasti ochranných známek v digitálním prostředí a analyzuje klíčovou judikaturu SDEU, která reflektuje postupnou adaptaci právní úpravy a rozhodovací praxe na specifika digitálního trhu, včetně problematiky odpovědnosti poskytovatelů digitálních platform za porušování práv k ochranným známkám, užití ochranných známek v online reklamních systémech a ochrany spotřebitelů před nekalými obchodními praktikami. Dále článek podává analýzu rozhodnutí NS ČR, která ukazují, jak národní soudy vnímají a aplikují evropské principy v kontextu digitalizace a zneužívajících ujednání. Výsledky výzkumu potvrzují, že i když právní úprava postupně reaguje na výzvy digitálního prostředí, v ČR přetrvává relativně konzervativní přístup. Některé nové formy porušování práv a zneužívající obchodní praktiky tak zůstávají nadále nedostatečně řešeny.

Klíčová slova: ochranné známky, digitální prostředí, on-line platformy, ochrana spotřebitele, ochrana hospodářské soutěže.

Jednotná a výlučná ochrana zeměpisných označení v Evropské unii je za dveřmi

V souladu s nařízením Evropské unie č. 2023/2411, které dosud umožňovalo právní ochranu zeměpisných označení pro potraviny, bude od 1. prosince 2025 nově zavedena možnost ochrany i pro řemeslné a průmyslové výrobky. Tato ochrana poskytne výrobcům autentických a tradičních produktů zaručenou ochranu názvu, původu i výrobního postupu v celé EU, s možností mezinárodního rozšíření. Nový právní rámec přispívá k ochraně kulturního dědictví, podpoře lokální výroby a odpovídá rostoucí poptávce po jedinečných, regionálně ukotvených výrobcích. Proces registrace probíhá ve dvou fázích – nejprve na národní úrovni prostřednictvím Úřadu průmyslového vlastnictví a následně na úrovni EU prostřednictvím EUIPO. Tento článek přibližuje podmínky a přínosy nové právní ochrany pro české výrobce tradičních produktů a upozorňuje na praktické kroky k jejímu získání.

Klíčová slova: zeměpisné označení, řemeslné výrobky, průmyslové výrobky, kulturní dědictví, lokální produkce, tradiční výroba, geografický původ, duševní vlastnictví.

Význam užitných vzorů a vybrané aspekty jejich přihlašování v mezinárodním kontextu

Článek se zabývá institutem užitných vzorů jako specifickou formou ochrany technických řešení, která v mnoha zemích doplňuje či nahrazuje klasické patenty. Užitné vzory představují rychlejší a méně nákladnou alternativu ochrany, zejména pro lokálně významná nebo krátkodobě využitelná řešení. Text shrnuje hlavní rozdíly mezi národními úpravami, uvádí statistiky jejich využívání včetně mezinárodního srovnání a rozebírá možnosti přihlašování. Dále se věnuje procesním specifikům, jako jsou vyloučené přihlášky, odbočení z patentových přihlášek a souběh ochrany patentem a užitným vzorem. Článek podává komplexní přehled o současné roli užitných vzorů v právní ochraně inovací a jejich strategickém významu pro přihlašovatele.

Klíčová slova: užitný vzor, přihláška užitého vzoru, technické řešení, vynález, patent, strategie průmyslověprávní ochrany, průmyslová práva, duševní vlastnictví.

ENGLISH (SUMMARY OF ARTICLES)

Trademarks in the Digital Environment of the European Union with Emphasis on Abusive Clauses: The Development of EU Law and Case Law of the CJEU with the Supreme Court of the Czech Republic

In a rapidly evolving digital environment, trademark law faces significant challenges, which are largely reflected in EU legislation. This article presents the development of the EU in the field of trademarks in the digital environment and analyzes key CJEU case law that reflects the gradual adaptation of legal framework and decision-making practice to the specifics of the digital market, including the issue of liability of digital platform providers for trademark infringement, the use of trademarks in online advertising systems, and consumer protection against unfair commercial practices. The article also analyzes a decision of the Czech Supreme Court, which shows how national courts perceive and apply European principles in the context of digitization and abusive clauses. The results of the research confirm that although legal regulation is gradually responding to the challenges of the digital environment, a relatively conservative approach persists in the Czech Republic. Some new forms of infringement and unfair commercial practices therefore remain inadequately addressed.

Keywords: trademarks, digital environment, online platforms, consumer protection, competition protection.

Uniform and Exclusive Protection of Geographical Indications in the European Union Is Just Around the Corner

In accordance with European Union Regulation No. 2023/2411, which until now has provided legal protection of geographical indications for foodstuffs, a new option for protection will be introduced for craft and industrial products as of December 1, 2025. This protection will provide producers of authentic and traditional products with guaranteed protection of their name, origin, and production methods throughout the EU, with the possibility of international expansion. The new legal framework contributes to the protection of cultural heritage, supports local production, and responds to the growing demand for unique, regionally rooted products. The registration process consists of two stages – first at the national level through the Industrial Property Office, and then at the EU level through EUIPO. This article outlines the conditions and benefits of the new legal protection for Czech producers of traditional products and highlights the practical steps to obtain it.

Keywords: geographical indication, craft products, industrial products, cultural heritage, local production, traditional production, geographical origin, intellectual property.

The Importance of Utility Models and Selected Aspects of Their Registration in an International Context

The article deals with utility models as a specific form of protection for technical solutions, which in many countries complement or replace traditional patents. Utility models represent a faster and less expensive alternative form of protection, especially for locally significant or short-term solutions. The text summarizes the main differences between national regulations, provides statistics on their use, including international comparisons, and analyzes the possibilities for filing applications. It also addresses procedural specifics such as excluded applications, split-off from patent applications, and the coexistence of patent and utility model protection. The article provides a comprehensive overview of the current role of utility models in the legal protection of innovations and their strategic importance for applicants.

Keywords: utility model, utility model application, technical solution, invention, patent, industrial property protection strategy, industrial rights, intellectual property.

Pokyny pro autory

Časopis Duševní vlastnictví zveřejňuje články týkající se především průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Za věcný obsah příspěvků odpovídá autor a jeho názory se nemusí ztotožňovat s názory vydavatele. Autor dále odpovídá za to, že příspěvek předaný redakci ani jakákoliv jeho část včetně příloh neporušuje práva třetích osob ani žádné předpisy, zejména autorská práva dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Autorům pro informaci sdělujeme, že Úřad průmyslového vlastnictví poskytl společností Wolters Kluwer, a.s., C. H. Beck, s.r.o., a Atlas consulting, s.r.o., souhlas k zařazení vybraných článků z časopisu Duševní vlastnictví do systémů ASPI, Beck-online, Codexis a na webový portál www.pravniprostor.cz, a to v celém rozsahu nebo ve zkrácené podobě. Předpokladem k zařazení článku do těchto systémů je souhlas autora vyjádřený prostřednictvím e-mailu.

Textové části rukopisu zpracované v českém jazyce s diakritikou zasílejte redakci elektronicky na e-mailovou adresu redakce@upv.gov.cz ve formátech RTF, DOC, DOCX (tj. vytvořené editorem MS WORD). Text neformátujte ani nijak graficky neupravujte, neboť grafická úprava bude provedena jednotně. Nepoužívejte funkci dělení slov – text se při zlomu nakonec rozdělí úplně jinak. Tučné písmo, kurzíva či podtržení v textu budou zachovány. K textu článku přiložte klíčová slova a resumé v češtině (cca 600 znaků). Resumé zahrnuje název článku, jméno autora a výstižnou charakteristiku obsahu článku.

Články by měly splňovat požadavky na odborné publikace, tzn., že by měly být mj. i vhodně strukturovány. Poznámkový aparát k textu (tj. především odkazy na citované zdroje nebo vysvětlení či komentáře) uvádějte pod čarou pomocí funkce Vložit poznámku pod čarou (MS WORD). Každá poznámka začíná velkým písmenem a končí tečkou. Na konec textu uveďte seznam použitých pramenů a literatury (nečíslovaný a v abecedním pořadí). Pro citace a bibliografické záznamy používejte ČSN ISO 690:2011.

Obrazové přílohy, tabulky a grafy nekládejte přímo do textu. Připojte je ke zprávě jako samostatnou přílohu ve formátech JPG (JPEG), PNG nebo PDF s uvedením zdroje. V textu označte

místo, kam zamýšlíte tyto přílohy vložit. Uvádějte u nich zdroje a obsahový popis.

Redakce si vyhrazuje právo na jazykové a technické úpravy textů. Došlé příspěvky, kromě krátkých informací a oznámení, podléhají posouzení, které provádějí členové redakční rady časopisu. Členové redakční rady samostatně posuzují, zda příspěvky spadají do oblasti průmyslového či jiného duševního vlastnictví a splňují základní požadavky kladené na odborný text. Mohou autorovi doporučit provedení jazykových, formálních i obsahových úprav. Na základě vyjádření připomínek a po jejich projednání na redakční radě připraví redakce ze schválených příspěvků příslušné číslo časopisu do tisku. Konečné rozhodnutí o přijetí, či zamítnutí příspěvků činí ve všech případech redakční rada. Po zalomení a přípravě textu do tisku má autor právo na provedení autorské korektury.

Recenzované články

Článek je též možné publikovat jako recenzovaný. Takový článek musí splňovat standardní parametry a náležitosti vědecké práce – musí obsahovat Úvod jako samostatnou část textu, v němž autor vymezí cíl stati, popř. i výzkumné otázky a metody, jimiž stať zpracoval. V textu článku musí řádně citovat z odborné literatury, popř. i judikatury a právních předpisů. Závěr musí tvořit samostatnou část textu, v níž shrne dosažené nové poznatky. Recenzovaný článek povinně podléhá oboustranně (z hlediska recenzentů i autora) anonymnímu recenznímu řízení dvou nezávislých recenzentů. S recenzemi je autor redaktorem následně seznámen a pokud obsahují výzvy recenzenta k nutným úpravám, autor je co nejdříve zapracuje. Jde-li pouze o doporučení recenzenta, autor je zvaží. Následně proběhne posouzení obou recenzí i autorem upraveného textu článku, popř. jeho vyjádření k recenzím, členy redakční rady. Na základě vyjádření posuzovatelů je po jednání redakční rady autorovi sděleno, zda je text přijat ke zveřejnění jako článek recenzovaný. Konečné rozhodnutí o přijetí, úpravě či zamítnutí recenzovaného článku činí ve všech případech redakční rada.

Časopis vychází čtvrtletně, 15. den v měsících březnu, červnu, září a prosinci. Uzávěrka čísla je vždy 1. den předchozího měsíce, tj. 1. února, 1. května, 1. srpna a 1. listopadu. V případě zájmu autora o publikování recenzovaného článku je uzávěrka vždy o dva měsíce dřív. Články uveřejněné v časopise jsou honorovány.

O ÚŘADU PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ

Úřad průmyslového vlastnictví je ústředním orgánem státní správy České republiky na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho historie sahá až do roku 1919, kdy byl zákonem č. 305/1919 Sb., ze dne 27. května 1919, jenž se týká prozatímních opatření na ochranu vynálezů, zřízen patentní úřad se sídlem v Praze.

Úřad průmyslového vlastnictví plní zejména funkci národního patentového a známkového úřadu. Mezi jeho základní funkce patří:

- rozhodování v rámci správního řízení o poskytování ochrany na vynálezy, užité a průmyslové vzory, ochranné známky, zeměpisná označení a označení původu výrobků a vedení příslušných rejstříků o těchto předmětech průmyslových práv
- vykonávání činnosti podle předpisů o patentových zástupcích
- zpřístupňování informací o světové patentové literatuře
- zabezpečení plnění závazků z mezinárodních smluv z oblasti průmyslového vlastnictví, jichž je Česká republika členem
- aktivní spolupráce s jinými orgány státní správy při pro-sazování průmyslových práv
- spolupráce s mezinárodními organizacemi a národními úřady jednotlivých států na poli průmyslového vlastnictví.

